ſtinuit:ſed cū multo luctamine pugnauit & uicit. Et ſicut
tunc ei durum erat pugnam in tentatiõibus ſuſtinere:ſic
ei modo durius eſſet ad illas ineptias reuolare:quia bona
cõſuetudo puenerat in naturã. Exercete uos in doctrina
iſta,& attẽdite formã illã quã uidiſtis in eo, & audiſtis ut
ad eũ pueniatis ad quẽ ipſe puenit:q eſt bñdictus in ſcl'a.

In dedicatione eccleſiæ. Sermo primus. B

FEſtiuitas hodierna fratres, tanto nobis debet
eſſe deuotior quãto familiarior eſt. Nã cæte
ras quidẽ ſanctorũ ſolẽnitates cũ eccleſijs alijs
habemus cõmunes:hæc uerò ſic nobis eſt pro
pria:ut neceſſe ſit uel à nobis eã, uel à nemine celebrari.
Noſtra eſt:quia de eccl'ia nr̃a,magis aũt nr̃a:qa de nobis
ipſis. Miramini forſitan & erubeſcitis celebrari feſta de
uobis,ſed nolite fieri ſicut equ⁹ & mul⁹,qb⁹ nõ eſt intel
lect⁹. Quid eñ lapides iſti potuerunt ſctitatis habere: ut
eorũ ſolẽnia celebremus? Hñt utiq; ſctitatẽ: ſed propter
corpa ur̃a. An uerò corpa ur̃a ſctã eſſe qs dubitet:q̃ tẽplũ
ſcti ſpũs ſunt ut ſciat unuſqſq; poſſidere uas ſuũ in ſctifi
catiõe? Itaq; ſanctæ ſunt aĩæ ppter inhabitãtẽ ſpm̃ dei in
uobis. Sctã ſunt corpa ppter aĩas:ſctã eſt etiã ppter cor
pora dom⁹. Adhuc certè corruptibili tenebat in carne&
in corpore pct̃i in quo & graue adulterij crimẽ admiſit il
Pſal.85. lius aĩa q dicebat. Cuſtodi aĩam meã qm̃ ſctũs ſum. Mira
bilis planè deus in ſctis ſuis nõ modo in cæleſtib⁹: ſed ẽt
in terrenis. Vtrobiq; ſctõs habet,& ĩ utriſq; mirabilis ẽ:
illos qdẽ btĩficãs:iſtos ſanctificãs. An experimẽtũ q̃ritis
ei⁹ de qua loqmur ſctitatis,& ſctõrũ uobis iſtorũ miracl'a
deſiratis oſtẽdi. Multi certè ex uobis à pctis & uitijs ĩ q
bus cõputruerũt tanquã iumẽta in ſtercore ſuo exiere ui
Heb.11. riliter:& quotidie impugnãtibus eis potẽter reſiſtũt:iu
xta apl'm q de ſanctis loquẽs utiq;. Conualuerũt, inquit,
de infirmitate fortes facti ſunt in bello. Quid mirabilius
qñ is q prius uix p biduũ poterat à luxuria,crapl'a,& co
meſſatiõibus & ebrietatibus:à cubilibus & impudicitijs
cæteriſq; ſimilibus & diſſimilibus uitijs cõtinere:nũc ab
eis cõtinet multis annis tota utiq; uita ſua? Qd' mai⁹ mi
raculũ qñ tot iuuenes:tot adoleſcẽtes: tot nobiles: uni
uerſi deniq; quos hic uideo uelut in carcere apto tenẽt ſi
ne uinculis:ſolo dei timore cõfixi:q in tãta pſeuerãt affli
ctione pnĩæ ultra uirtutẽ humanã:ſupra naturã:cõtra cõ
ſuetudinẽ? Ipſi credo uidetis quãta iã poſſem⁹ inuenire
miracula:ſi pſcrutari ſigillatim liceret ſingulorũ exitum
de ægypto & deſerti uiã:id eſt abrenũciationẽ ſeculi:in
troitũ monaſterij:ĩ manaſterio cõuerſationẽ. Quid uerò
ſunt hæc:niſi manifeſta inhabitantis in uobis ſpũſſancti
argumenta? Nã habitare in corpore aĩam:probant uita
les motus corporis:habitare in aĩa ſpiritum,probat uita
ſpiritalis. Illud ex uiſu & auditu dignoſcit:illud ex cha
ritate & hũilitate cæteriſq; uirtutibus. Veſtra eſt igit fra
tres chariſſimi:ueſtra eſt hodierna feſtiuitas:uos dedicati
Pſal.9. eſtis dño:uos elegit & aſſumpſit in proprios. Tibi,inqt
propheta:derelictus eſt pauper:orphano tu eris adiutor.
Quàm bene cõmutaſtis dilectiſſimi quicquid habere po
tuiſtis in ſeculo:qñ nunc relinquẽdo ea:proprij eſſe me
ruiſtis auctoris ſeculi:& cum habere propriam poſſeſſio
nẽ: q ſine dubio portio & hæreditas eſt ſuorũ. Neq; eñ
ſicut dilexerũt filij iniqtatis:beatus popl'us cui hæc ſunt
tẽporalia. ſ. q̃ pmiſerat promptuaria eructuãtia ex hoc in
illud,oues fœtoſæ & ſimilia,non inquã btũs ppl's cui hæc
ſunt:ſed beatus ppl's cuius dñs deus eius. Videte ergo ſi
Pſal.143 nõ dignũ ſit:ut feſtũ agam⁹ diẽ quo nos aſſumſit in pro
prios:& inueſtiuit ſe per miniſteriales & uicarios ſuos ut
Zach.2 fiat ſicut iam olim promiſerat:Ego (inquiens) in medio
eorũ ero eorũ deus:nos aũt ppl's ei⁹ & oues paſcue eius.
Qñ eñ domus iſta p manus põtificũ dedicata eſt dño, p
pterea ſine dubio factũ eſt:nõ ſolũ q pſentes fuim⁹:ſed&
q cũq; uſq; in finẽ ſecl'i dño ſunt ĩ hoc loco militaturi. B
In nobis proinde ſpũaliter impleri neceſſe eſt quæ in pa
rietibus uiſibiliter præceſſerũt,& ſi uultis ſcire hæc utiq;
ſunt:aſperſio, inſcriptio, inunctio, illuminatio, bñdictio.
Hæc utiq; in hac uiſibili domo fecere pontifices, hæc &
xp̃s aſſiſtens põtifex futurorũ bonorũ iuiſibiliter quoti
die operat ĩ nobis. Primo ſiquidẽ aſpergit nos yſopo ut
Cañ.8. mũdemur,lauemur,dealbemur:dicaturq; de nobis. Quæ
eſt iſta q̃ aſcẽdit dealbata. Lauat,inquam,nos in cõfeſſio
ne:lauat nos lachrymarum imbre,lauat ſudore pœniten
tiæ:magis aũt lauat nos aqua illa præcioſa q̃ de fonte pie
tatis:id eſt ab eius latere emanauit. Aſpergit nos yſopo:
quæ humilis herba eſt & pectoris purgatiua:aqua ſapien
tiæ ſalutaris quæ eſt timor dñi:initium ſapiẽtie & fons ui
tæ,etiã condimentũ ſalis admiſcẽs:ne ſit inſipidus timor
ſine ſpe,ſine deuotione. Non ſolum aũt ſed inſcribit digi
to dei in quo eijciebat dæmonia:haud dubiũ quin in ſpũ
ſancto. Inſcribit inquã legẽ ſuam non iam in lapide ſed in
Ezec.11. tabulis cordis carnalibus: propheticam implens pmiſſio
nẽ qua ſe pollicitus eſt ablaturũ cor lapideũ, & carneum
cor eſſe daturũ:id eſt nõ durũ,non obſtinatũ,nõ iudaicũ:
ſed piũ,ſed mãſuetũ,ſed tractabile,ſed deuotũ. Btũs quẽ
tu erudieris dñe,& de lege tua docueris eũ. Beati inquã q
docti & memores ſunt mandatorum eius:ſed ad faciendũ
ea: Alioquin ſcienti bonum & non facienti pct̃m eſt illi&
Mat.13. ſeruus ſciẽs uolũtatẽ dñi ſui & non faciens:plagis uapula
bit multis. Vnde neceſſe eſt ut unctio ſpiritalis gratiæ ad
iuuet infirmitatem noſtram:obſeruantiarum & multimo
dæ pœnitẽtiæ cruces deuotiõis ſuæ gratia liniens:q̃a nec
ſine cruce ſequi chriſtũ:& ſine unctione,crucis aſperitatẽ
ferre quis poſſet? Hinc eſt q multi abominãtur & fugiũt
pœnitentiam:crucem quidẽ uidentes: ſed nõ etiã unctio
nem. C Vos qui experti eſtis ecce ſcitis quia uerè crux
noſtra inuncta eſt, & per gratiam ſpũs adiuuantis ſuauis
& delectabilis eſt pnĩa noſtra & ut ita dicã amaritudo nr̃a
dulciſſima. At poſtquàm unctio grã hui⁹ pceſſerit:iã lu
cernã ſuã xp̃s nõ ponit ſub modio ſed ſup candelabrũ:qa
tp̃s eſt ut luceat lux noſtra corã hoĩbus:& uideãt opa nr̃a
bona & glorificent patrem noſtrum qui in cælis eſt. Iam
uerò benedictionẽ quidem expectem⁹ in fine: qñ aperiet
manum ſuam & implebit omne animal benedictione. Nã
in quatuor præmiſſis merita cõſtat:benedictiõe ſunt præ
mia. In benedictione tota complebitur gratia ſanctifica
tionis:quãdo iã in domum tranſibimus non manufactam
æternam in cælis:ipſa eſt q̃ conſtruitur uiuis ex lapidib⁹
angelis ſcilicet & hoĩbus. Simul enim ædificatio & dedi
catio ipſa complebitur. Diſiuncta nimirũ ligna & lapides
domum non faciunt:nec in eis habitare quis poteſt. Sola
uerò cõiunctio domum facit:ſic celeſtium ſpirituum per
fecta unitas:ſine ulla ſibi diuiſione cõnexa integrã & con
gruam deo reddit habitationem quam ineffabiliter bea
tificat inhabitans gloria maieſtatis. Quis enim ſic ſciret
uniuerſa regum conſilia: aut quis eorum omnia dicta uel
facta ſic noſſet:quomodo palatij ligna & lapides ſi nõ de
eſſet illis intelligentiæ ſenſus? Itaq; cæleſtis illius curiæ
lapides uiui ac rationabiles diuinis interſunt cõſilijs: &
trinitatis myſteria norunt audiuntq; uerba ineffabilia q̃
nõ licet homini loqui. Beati q habitãt in domo tua domi
ne in ſecula ſeculorum laudabũt te. Quãdo enim plus ui
Pſal.83. dent plus intelligunt,plus agnoſcunt:tanto plus diligũt
tanto magis laudant:tanto amplius ammirantur. Verum
quia cohærere quidem ſibi domum illam & perfecte con
nexam eſſe iam diximus: ſupereſt ut iuncturam & conne
xionem ipſam aliquatenus exprimamus. Legim⁹ in eſaia.
Glutino bonũ eſt. Duplici ſibi igitur cohærẽt lapides il
Eſai.14. li glutino,cognitiõis plenæ & perfectæ dilectionis. Tãto
ſiquidem maiori ad ſe inuicem dilectione copulãtur:quã
to ipſi charitati quæ deus eſt:uiciniores aſſiſtunt: ſed nec
ulla ſeparare eos abinuicem ſuſpitio poteſt ubi nihil om
nino quod in altero ſit: alterum latere patitur penetrans
omnia radius ueritatis. Quoniam enim qui adhæret deo
1.Cor.6. unus ſpiritus eſt cum eo:nihil dubiũ eſt:quin perfectæ ad
hærẽtes ei beati ſpiritus cum eo pariter & in eo penetrẽt
uniuerſa. Ad hanc domum ſi peruenire deſideras ſic con
cupiſcat & deficiat anima tua in atria dñi: ſicut prophe
ta clamat

Pſal.26. ta clamat. Vnã petij à dño hanc requirã:ut inhabitẽ in do
mo dñi oĩbus dieb⁹ uitæ meæ: ipſum nihilomin⁹ imitare
Eſai.131. pphetã qui ſicut iurauit dño uotũ uouit deo iacob:ſi in
troiero in tabernaculũ domus meæ &c. Sed hĩc alio ſer
mone nobis tractandũ erit:quod dñs ipſe donauerit.

Item in eadem ſolennitate. Sermo ſecundus.

OLim rex glorioſus propheta dñi Dauid
ſctũs:religioſa q̃dã cogitatiõe cœpit mo
ueri: indignũ iudicãs q nullã adhuc dñs
ſabaoth domũ habere in terris:ipſe uerò
domũ inhabitaret regiæ dignitatis. Hoc
ipm fratres nos q̃q; decet cogitare fideli
ter:& uiriliter effectui mãcipare. Nã q licet deo placuerit
cogitatio illa pphetæ:opus tñ reſeruatũ eſt Salomoni:il
la ratio eſt forte plixiore indigẽs diſputatione. Iã uerò õ
aĩa tu quidẽ ſublimi in domo habitas q̃ à deo tibi fabrica
ta ẽ corp⁹ hoc dico: qd' ſic cõpegit:qd' ſic coaptauit:qd'
ſic ornauit & ordinauit:ut glorioſe in eo & delectabiliter
habitares. Sed & ipſi corpori domũ fecit excelſam aptiſſi
mã & decorẽ:dico aũt ſenſibilẽ hũc & ĩhabitabilẽ mũdũ.
Nõnne ergo indignũ reputas ut tibi ipſe fecerit domũ:tu
uerò ei tẽplũ ædificare diſſimules? Adhuc domũ qdẽ ha
bes:ſed certa eſto:quoniã in breui caſura eſt dom⁹ tua: &
Pſa.147. tu niſi prius puideris aliã:eris pluuiæ uẽto & frigori ex
ponẽda. Heu à facie frigoris ei⁹ qs ſuſtinebit? Fœlix peri
de & multũ fœlix aĩa quæ dicere põt ſcim⁹ qm̃ ſi terreſtris
dom⁹ nr̃a hui⁹ habitatiõis diſſoluat:q ædificationẽ habe
mus ex deo domũ non manufactam æternã in cælis. Pro
pterea iam ne dederis õ aĩa ſomnum oculis,tuis & palpe
bris tuis dormitationẽ:donec inuenias locum dño:taber
naculum deo iacob. Sed quid putamus fratres? Vbi inue
nitur ædificij locus:aut quis poterit eſſe architectus? Nã
uiſibile iſtud templũ utiq; ppter nos factũ eſt ad noſtram
Heb.23. habitationẽ. Neq; enim altiſſim⁹ in manufactis habitat.
Quod ergo ædificabimus templũ ei qui dicit & uerè di
cit. Cælũ & terram ego impleo? Tribularer ualde & anxia
Ioã.14. ret ſup me ſpũs meus:niſi q audio eum de quodam dicen
tem. Quia ego & pater ad eum ueniemus,& manſionem
apud eum faciemus. Ita iam ubi præparanda ſcio ſit do
mus ei. qm̃ non capit eum niſi imago ſua. Anima capax il
lius eſt:quæ nimirum ad ei⁹ imaginem eſt creata. Propter
quod iam feſtina:adorna thalamũ tuum ſion:qm̃ compla
cuit dño in te & terra tua inhabitabit. Exulta ſatis filia ſiõ
Lucæ.1. habitabit in te de⁹ tuus. Dic cum maria tua. Ecce ancilla
dñi:fiat mihi ſm ũbũ tuũ. Dic iuxta beatæ Elizabet uer
Vbi ſupra. bum. Et unde hoc mihi:ut ueniat maieſtas dñi mei ad me.
Quãta eñ dei banignitas:quãta dignatio:quanta digni
tas:quãta gloria aĩarum: q dñs uniuerſorũ & q nullã ha
bet indigentiam:tẽplum ſibi fieri iubet in illis? Itaq; fra
tres toto cũ deſiderio & digna gratiarum actione ſtudea
m⁹ ei templũ ædificare in nobis :primo quidẽ ſoliciti,ut
in ſingulis:deinde ut in omnibus ſimul inhabitet:qa nec
ſingulos dedignat nec uniuerſos. Primo igitur loco ſtu
deat unuſquiſq; ne diffidat ipẽ à ſemetipſo:qm̃ omne re
gnũ in ſeipſum diuiſum deſolabitur: & domus ſupra do
mum cadet: nec intrabit chriſtus ubi fuerint parietes de
clinati & maceriæ depulſæ. Nõnne enim corporis ſui do
mum integram,anima uult habere:& exire illã neceſſe eſt
ſi fuerint à ſe inuicem membra diſperſa? B Videat ergo
& ipa,ſi deſiderat habitare chriſtũ per fidem in corde ſuo
id eſt in ſeipa:ſolicite caueat ne à ſe inuicem membra eius
diſſideant:id eſt ratio,uoluntas,atq; memoria. Sit ergo ſi
ne errore ratio ut bene congruat uoluntati. Talem enim
uoluntas amat. Sic & uoluntas ſine iniquitate: qm̃ ratio
talẽ approbat. Alioquin ſi ſeſe iudicat aĩa propter uolun
tatis prauitatem in eo quod per rationem probat:bellum
inteſtinum eſt:& diſcordia periculoſa:qm̃ uolũtatem hu
iuſmodi ratio ſemper ſuggillat, ſed accuſat, ſed diiudicat
ſed cõdemnat. Propter quod dñs ait in euãgelio. Eſto cõ
Math.5. ſentiẽs aduerſario tuo,dum es in uia cum illo ne fortè ad
uerſarius tradat te iudici,& iudex tradat te torrorib⁹ &c.
Sit etiam memoria ſine ſorde:ut nullũ in ea peccatũ ma
neat:quod nõ pura cõfeſſione & dignis fructibus pœni
tentiæ deleatur. Alioquin cõſcientiam in qua peccatum
latet & uolũtas odit & ratio execratur. Bonum proinde
parat habitaculũ deo:cuius nec ratio decepta:nec uolũ
tas peruerſa:nec memoria fuerit inquinata. Iam uero ſic
ſe habẽtibus ſingulis etiam oẽs nos connecti & cõgluti
nari neceſſe eſt, mutua utiq; charitate, quæ eſt uinculum
perfectionis. Nam cognitio quidẽ pfecta in hac uita ha
beri nõ poteſt, forſitan nec oportet. In cæleſti ſiquidem
domo, cognitio dilectionis eſt nutrimentũ:hic uerõ eſſe
poterat detrimentũ. Quis eñ gloriabit caſtũ ſe habere
cor? Propterea facile erat & cõfundi cognitũ: & cogno
ſcentem offendi. Ibi iocunda erit cognitio ubi macula iã
nõ erit. Illa ergo domus connexa firmius eſt tanquàm in
æternum mẽſura, hæc tanquàm tabernaculũ bellatorum
minus ſibi pefectè cohæret. Illa nimirum domus lætitiæ,
iſta militiæ eſt,illa domus laudis,iſta orationis. Hæc, in
quam,eſt urbs fortitudinis noſtræ,illa eſt ciuitas requiei
nr̃æ. Proinde ſi uictorioſi fuerim⁹ hic,illic erimus glorio
ſi:habẽtes loco galeæ diadema, ſeptrũ & palmã pro gla
dio:pro ſcuto clamidem deauratam,pro torace ſtolã iocũ
ditatis. Interim ſanè præmi magis quàm perimi uidetur
utilius, & ſuſtinere pondus clypei & loricæ, quàm mali
gni iaculis igneis uulnerari. A quib⁹ nos ſupna ſua pro
tectione cuſtodiat, qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

Item in eadem ſolennitate. Sermo. III. D

DOmus hæc fratres æterni regis eſt op
pidũ,ſed obſeſſum ab inimicis. Quot
quot igit in ipſius arma iurati ſumus,
& eius militiæ dedimus nomina, tri
plici nobis opus eſſe nouerimus appa
ratu ad cuſtodiã caſtri hui⁹: munitio Eſai.26.
ne uidelicet & armis & alimẽtis. Quæ
eſt ergo munitio? Vrbs fortitudinis nr̃æ ſion, ait pphe
ta: ſaluator ponet in ea & antemurale. Murus cõtinẽtia,
antemurale patiẽtia eſt. Bonus cõtinẽtiæ murus, q ſic un
diq; circũdat & circumcingit, ut nec p oculorũ feneſtras.
nec per cæteros ſenſus detur ingreſſus morti. Bonũ an
temurale patientiæ qd' primos oĩm ſuſtinet impetus: ut
inter plurima tentamẽta ſtemus uiriliter & pſeueremus
iugiter incõcuſſi. Vnicũ qppe remediũ eſt dũ continẽtia
quatit, & quodãmodo nutat obijcere pateintiã, & quan
docunq; ferueat ſenſus pecati:negare oĩmodo cõſenſum.
In patiẽtia ueſtra, inquit, poſſidebitis aĩas ueſtras. Ponit
ergo in ciuitate ſaluator ipſe murus & antemurale, factus
nobis à deo patre iuſtitia, & pphetæ patiẽtia ſicut idẽ ait
Qm̃ tu es paciẽtia mea dñe. Mur⁹, iquã, põit in cõuerſa Pſal.70.
tione: añmurale in paſſiõe ab oĩbus carnis & ſeculi præ
ſentis illecebris abſtinẽs, & aduerſa ſuſtinẽs fortiter uni
uerſa. B Oportet autẽ & arma parare, ſed arma ſpũalia
potentia deo, non modo ad reſiſtendũ, ſed ad impugan
dum quoq; & expugnãdum uiriliter inimicum. Induite Ephe.6.
uos armaturam dei, ait apl's &c. Quid enim putamus fra
tres? Grauis equidem nobis eſt inimici tẽtatio, ſed lon
gè grauior illi oratio noſtra. Lædit nos inquitas ei⁹ atq;
uerſutia:ſed multo amplius noſtra eum ſimplicitas & mi
ſericordia torquet. Humilitatem noſtrã nõ ſuſtinet:uti
tur charitate noſtra, manſuetudine & obediẽtia cruciat.
Iam uerò nec fame quidem urgeri poſſumus ut hoſtibus
caſtrum tradere cõpellamur: qm̃ gratias ago deo nõ ue
nit ſuper nos terribilis illa cõminatio prophetæ imo do
mini p pphetam: famis uidelicet & ſitis, nõ panis & aquæ Mat.4.
ſed audiendi uerbum dei. Sic enim habemus. Nõ in ſolo Deut.8.
pane uiuit homo:ſed in oĩ uerbo qd' pcedit de ore dei.
Itaq; non nobis alimẽta deſunt: qui & ſermones freque
ter & frequẽtius ſacras lectiones audimus, & interdũ q̃q;
ſpiritalis deuotionis guſtamus delitias tãquàm ſi catuli
edant de micis quæ cadũt de mẽſa dñorũ ſuorũ: cæleſtes
illos cõuiuas dico qui replentur ab ubertate domus dei.
Habemus etiam panem lachrymarũ qui licet minus ſua

uis optime tm̄ confirmat cor hoīs. Habemus & obediē-
Ioan. 4. tiæ panem de quo loquit̄ ad diſcipulos dominus. Meus
inquiens, cibus eſt ut faciā uolūtatem patris mei. Habe-
mus ſup oīa de cælo panem uiuū: corpus dn̄i ſaluatoris:
in cuius utiq; fortitudine cibi, omnis aduerſæ partis deij-
citur fortitudo. Sic ergo minuta eſt caſtri dominici for-
titudo: ut nihil iā timere oporteat ſi tm̄ fideliter & uirili-
ter agere uoluerimus: ut uidelicet nec ꝓditores, nec pa-
uidi nec deſides inueniamur. Nā ꝓditores quidē ſiūt qui
cunq; in hoc dn̄i castrum inimicos eius introducere mo-
liuntur: quales ſunt utiq; detractores: deo odibiles: q di-
ſcordias ſeminant: nutriunt ſcandala inter fratres. Sicut
em̄ in pace factus eſt locus domini: ſic in diſcordia locū
diabolo fieri manifeſtum eſt. Non miremini fratres ſi du-
riꝰ loqui uideor: quia ueritas neminem palpat. Omnino
ꝓditorem ſeſe nouerit ſi qs fortè (qđ abſit) uitia q̄libet ī
hāc domum conatur inducere: & tēplum dei ſpeluncā fa-
cere dæmoniorum. Gratias deo, nō multos hic inuenimꝰ
huiuſcemodi. Sed tm̄ deprehendimꝰ interdum fortè nō-
nullos q colloquantur hoſtibus, & paciſcantur fœdus cū
morte: hoc eſt moliantur (qđ in eis eſt) imminuere ordinis
diſciplinam: intepeſcere feruorem: turbare pacem: lædere
charitatem. Verum nos quidē cauemus ab eis quantum
poſſumus ſicut ſcriptum eſt de quibuſdā: ieſus autem nō
Ioan. 2. credebat ſe eis. Dico autē uobis quia licet portētur mo-
do, ſed portabunt cito graue iudicium: niſi citius emen-
dauerint: ſicut graue dammum moliuntur inferre. Quid
enim frater? Vanitati aut tepiditati: ſeu cuilibet alteri ui-
tio fidem ſeruas operibus, & deo per tonſuram mētiris?
optimum certè caſtrū tuliſti chriſto, ſi inimicis eius tra-
dideris claram uallem. Optimos inde ſingulis annis, &
precioſos in oculis ſuis redditus accidit: & prædam mul-
tam quam hoſtibus eripit in hunc munitionis ſuæ locum
ſolet inducere: & habet fiduciā multā in fortitudine eiꝰ.
Ecce em̄ quod redemit de manu inimici: & de regiōibus
cōgregauit eos: à ſolis ortu & occaſu: ab aqlone & mari.
Quibꝰ ergo ꝓditorē caſtri huiꝰ (poſtquā deprehēſus &
cōprehēſus fuerit: neq; em̄ latere aut fugere pōt) quibꝰ
inquā putas exponendū eſſe ſupplicijs? Nō utiq; cōi cæ-
terorū morte dānabit̄: exquiſitis illū neceſſe eſt interire
tormētis. Sed nō mō plus immoror circa iſta: credo iſta:
credo melius deinceps ab hac tā execrabili proditiōe ca-
uebimus ſtudētes decætero maiori ſolicitudine nō attra-
here, ſed repellere uitia quæcūq; illa ſint: ſeu carnalia ſeu
etiā ſclaria: ne ꝓditorū notā: uel pœnā incurrere merea-
mur. Secūdo loco etiā illud cauendū: ne quis fortè puſil-
lanimitate deiectus fugiat à munitiōe: ibi trepidās timo-
re ubi non eſt timor: ubi uerò ſummū periculū: inſana te-
meritate ſecurꝰ. Hoſtilibus em̄ manibꝰ: hoſtilibꝰ gladijs
ſe exponit: qcūq; eſt illa q fugit acſi ignoret qm̄ hoſtes illi
oīno carēt mīa: crudeles quidē in alienos: ſed ultro cru-
deliores in ſuos, qppe crudeliſſimi in ſeipſos. Iā uerò ter-
tiū q́q; periculū breuiter dico qa hora præterijt: dū urǣ
ut dignū eſt ſalutis plurimū cupidus: diuerſis morū infir-
mitatibꝰ remedia diuerſa cōquiro. Quid ꝓdeſt ſi nec pro
dere caſtrū nec relinquere uelis: ſed ſegnis & deſidioſus
in eo ꝑmaneas? Toto ꝓinde aīo tota uirtute dilectiſſimi
cōmiſſum nobis caſtrū dn̄i & regis noſtri manutenere la-
boremus: ſoliciti cōtra oēs inimici uerſutias & aduerſus
oīa eiꝰ machinamēta parati: ſicut ſcriptū eſt: reſiſtite dia-
Pſal. 126 bolo & fugiet à uobis. At qm̄ ſcimꝰ à quo dictū ſit: Niſi
dn̄s cuſtodierit ciuitatē: fruſtra uigilat qui cuſtodit eam:
humiliemur ſub potēti manu altiſſimi: nos & domū iſtam
tota deuotiōe eius miæ cōmittētes: ut ipſe nos cuſtodiat
ab oībus inſidijs inimicorū omniū, ad laudem & gloriam
noīs ſui: quod eſt benedictum in ſecula. Amen.

Vnde ſupra de triplici manſione. Sermo. IIII.

VOtiuis laudibus celebramus hanc diē, & feſti-
uis eam gaudijs honoramus. Q; ſi nec religio-
ſis cōpetit: nec ſapiētes decet ignorare qd ue-
nerētur: aut celebrare qđ neſciāt, q̄rendū no-
bis eſt in cuius id agit̄: uel in quorum cōmemoratiōe ſan
ctorum. Nec uerò id mihi ex me arbitror præſumendum,
prior loquatur alter cuius teſtimonium maius ſit & credi
bilius uideatur. Miramini fortè cur iſta præloquimur: cū
ueſtris ſeſe obtutibus eccleſia præſens manifeſtius inge-
rat: cuius anniuerſaria dedicatio celebratur. Quid enim
parietes eius ſanctos dicere uereatur: quos manꝰ ſacratæ
pōtificū tātis ſctificauere myſterijs? Extūc quoq; & dein-
ceps ſanctarū inibi lectionū reſultare frequentia: ſanctarū
orationū deuota murmurare ſuſurria: ſanctarum reliquia
rum honorari beata præſentia: ſctōrū ſpirituum indefeſſa
noſcitur cuſtodia uigilare. Dicat forſitan: cætera quidèm
euidentia ſunt: ſed quis euangelicas ſeſe uidiſſe excubias
gloriatur. Et ſi tu fortè non uides: eſt tm̄ qui uidet ipe qui
mittit. Quis ille? Nimirū qui loquitur per ꝓpherā. Sup
muros tuos hierl'm cōſtitui cuſtodes. Eſt quidèm ſurſum Eſai. 62.
hieruſalem quæ eſt libera mater noſtra. ſed minime credi
derim ſuper muros conſtitutos eſſe cuſtodes: in cuius lau
dibus propheta decātat: qui poſuit fines tuos pacem. Tu Pſa. 147.
uerò ſi id parū iudicas: perge audire quod ſequitur in te-
ſtimonio præcedenti. Tota die, inquit, & tota nocte non
tacebunt. Siqdèm aduertere eſt: uel ex hoc: non hanc eſſe
hieruſalem de qua legiſti. Portæ eius non laudentur per Apo. 21.
diem: nox enim non erit in ea. Illa ergo hieruſalem nec ui
ciſſitudines patitur: nec cuſtodibus eget noſtris potiꝰ cu
ſtodes neceſſe eſt & diebus & noctibus deputari. Sup mu
ros tuos hieruſalem conſtitui cuſtodes. Benignus es dn̄e
nec noſtrorum ac fragili protectiōe murorum poteſt eſſe
contentus: ſed ipſis hominum prælatis hominibus ange-
licam quoq; cuſtodiam ſupponis: ut muros defenſent: &
eos q murorū ambitu cōtinēt. Ita pr̄ qm̄ ſic eſt placitum
ante te: ſic neceſſariū nobis. Inſufficiēs em̄ eſt miniſtratio
noſtra, niſi & nobiſcū & ꝑ nobis ammiſtratorios ſpūs ī
miniſteriū mittas, ut hæreditatē capiamus ſalutis. Quid
em̄ ſi nō uidemꝰ obſequiū: cū experiamur auxiliū? Quid
ſi nō meremur aſpectū cū ſentiamus effectū? Diſcimꝰ cer-
te uel ex ipſo inuiſibilia uiſibilibꝰ ꝑferēda. Quæ ei uidēt̄
tꝑalia ſunt: q̄ aūt nō uidētur, æterna. Deniq; inuiſibilibꝰ
uiſibiliū cauſa cōſiſtit ut ſm̄ apl'm inuiſibilia dei ꝑ ea quæ
facta ſunt: à creatura uiſibili intellecta conſpiciant̄. Sic ni
mirū iudæos olim de inuiſibili pctōrū īdulgētia ſctm̄ dei
blaſphemātes: ſanitatis corporeæ ſigno uiſibili confuta-
uit. Vt ſciatis qa filius hoīs ptātē habet ī terra dimittēdi Mar. 2.
pctā: tūc ait paralytico: tolle grabatū tuū & uade ī domū
tuā. Sic & phariſæum illum murmurantē aduerſus medi- Lucæ. 2.
cum qui ſalutem operabatur, & ſuccenſentem languide q
ſaluabat̄ manifeſtis reuicit indicijs obſequia mulieris enu
merās. Errabat ſiquidē q tanquā adhuc peccatricē horre-
bat: q̄ diuinis inhærens ueſtigijs rigabat fletibus: terge-
bat crinibus: oſculo præmebat, ungebat unguēto. Quis
enim crimina iam delectare cenſeat: quis tangenti ſuccen
ſcat, quis eam peccatricem cēſeat, q̄ dū cōmiſſa deplorat,
odit iniquitatem: dū oſculatur pedes dn̄i diligit iuſtitiam
& rurſum dum tergit crinibus exhibet humilitatē: dū un
git unguento māſuetudinē præfert. Nūquid poſſibile eſt
regnare pctm̄ in aīo cōtrito & ſpū ingemiſcenti: aut non
multa charitas operit multitudinē pctōrū? Dimiſſa ſunt Vbi ſu-
ei pctā multa: qm̄ dilexit multū. Merito proinde iam non pra.
peccatrix iuxta tuam phariſeæ ſententiam: ſancta & diſci-
pula xp̄i uocabitur: à quo etiā didicit ī tam breui eſſe mi
tis & humilis corde. Nimirū hoc eſt qđ in ꝓpheta legiſti
ſed forſitan neglexiſti. Verte impios & nō erūt. Sic chariſ
ſimi ſic & antiquus ille accuſator fratrum: ſi in quibus &
uos erubeſcitis præterita pctā urā uobis improperet: apo
ſtolū audite magnifice conſolantem uos & dicentē. Hæc 1. Cor. 6.
quidē fuiſtis ſed abluti eſtis ſed ſctificati eſtis, & illud. Ha
betis nunc quidē fructū ueſtrū in ſanctificationem: finem
uerò uitā æternam. Et manifeſtius imprimens. Templum
dei, ait, ſanctum eſt qđ eſtis uos. Nimirum ipſe eſt cuiꝰ re
uerentiæ primā in huius ſermonis pricipio reſeruauimus
uocē dū q̄reremus ſctōs, quorū ſctimoniæ cōgratulamur
deuotione

deuotione ſolēni. Licet em̄ parietes hos & dici ſanctos &
eſſe faciat cōſecratio epiſcoporū: frequētatio ſcripturarū
inſtātia orationū: reliqe ſanctorū: uiſitatio angelorū: mi-
nime tm̄ eorū ſctitas ꝑpter ſe credenda eſt honorari: quos
nec propter ſe certū eſt ſanctificari. Quinimo ſctā eſt pro-
pter corpore domꝰ: corpora ꝑpter aīas: aīæ propter ſpm̄
inhabitantē. Neq; hinc dubitet qs cū inuiſibilis eiꝰ grǣ
uiſibile nobis ſignū fiat in bonū. Dico aūt ī eo qđ & ipſi
inſtar illius euāgelici paralytici ſurgitis: ꝙ corporeū hoc
grabatū: quo iacebatis languidi: tā facile tollitis ꝙ deniq;
Pſal. 121. ambulatis in domū ueſtrā. Illā ſane domū de qua lætami-
ni dicentes cū propheta: In domum dn̄i lætantes ibimus.
Pſal. 83. O ammirabilis domus & dilectis tabernaculis & atrijs cō
cupiſcibilibus præferēda. Quàm dilecta tabernacula tua
Vbi ſup̄ dn̄e uirtutū cōcupiſcit & deficit aīa mea ī atria dn̄i. Verū
multomagis beati qui habitāt in domo tua dn̄e: in ſecula
ſeculorū laudabūt te. Siqdem glorioſa dicta ſunt de te: do
mus dei. In tabernaculis enim gemitus eſt pœnitentiæ: in
atrijs guſtus lætitiæ: in te ſatietas gloriæ. Hæc quidē inqt
eſt infima domus orationis: media expectationis: tū grā-
rū actiōis & laudis. Fœlix ꝓinde q hic declinauerit à ma-
lo qđ eſt culpa: & fecerit bonū: ut illic à malo qđ eſt pœ-
na liberet̄: & in te recipiat bonū. Hic nimirū primitiæ ſpi
ritus: illic diuitiæ: in te plenitudo: ubi bona illa menſura
cōferta & coagitata & ſupereffluēs detur in ſinꝰ ueſtros.
Hic deniq; fiunt ſcti, illic ſecuri, in te beati. Hæ ſiquidem
primitiæ ſpūs: q̄ militātibus interim ꝓgantur: ſctitas in
cōuerſatione, pietas in intētione, uirtus in colluctatione.
In ſctitate cōuerſationis pniæ fructus intellige: & corpo
ralia q̄q; diuinorum exercitia mādatorū. At qm̄ hæc niſi
ſimplex fuerit oculus ſimplicia eſſe nō poſſunt: neceſſario
pietas intētionis & puritas cordis exigitur: ne uel hono-
ris ambitus uel laudis ſurrepat appetitus: ſed ſolus ille de
ſideret̄ qui ſolus deſideriū replet: & ad proprij fontis ori-
ginē oīs, quā accepimus, grā reuertat̄. Memento tm̄ ſolam
ex oībus perſeuerātiam coronari: nec eā facile poſſe inter
tot deſcrimina uēdicari: niſi multiplicē obtineas ī tā mul
tiplici coluctatiōe uirtutē. Hæc in tabernaculis. Porrò in
atrijs q̄ poſt moleſtos cōflictus amœna iocunditate fouē-
dos excipiunt exeuntes: iam diuitiæ ſpiritus erogantur:
requies à laboribꝰ, ſecuritas à ſolicitudinibus: pax ab ho
ſtibus. Ipſe enim ammodo iā dicit ſpiritus ut requieſcant
a laboribus ſuis: qui tanto feruore ocium hactenus inter
dicere: labores indicere conſueuit. Ipſe ſeorſum à curis fa
ciet: & ab omni ſolicitudine ſequeſtrabit: qui modo con-
ſilia ponit in aīa ſua: & ſolicitam facit erga multa turbari.
Ipſe iam parata uictoria in pace in idip̄m ſuauiter dormi-
re præſtabit: qui dum adhuc leo rugiēs fremit: & ad uigi-
lias excitat: & accingimur ad pugnam. Verum in his ut ſu
pra tetigimus: liberatio magis à malo quàm boni mune-
ratio eſt: niſi ꝙ dura nos noſtræ neceſſitatis experiētia co
git abſentiā mali, boni cumulos æſtimare: quēadmodum
conſciētia grauiorū immunitatē criminum plenitudinem
reputat ſanctitatis. Hinc aduertere eſt quàm lōge agimꝰ
à ſummo bono: qui carere culpa iuſtitiam: carere miſeria
beatitudinē iudicamus. Abſit autem ut talem quis putet
ubertatē domꝰ illiꝰ & torrentē uoluptatis: & ſi qua ſunt
alia q̄ nec oculus uidit nec auris audiuit: nec in cor hoīs
aſcendit: q̄ præparauit deus diligentibus ſe. Nec ergo au
dire uelis ô homo qđ auris hoīs non audiuit: nec ab hoīe
q̄ras quod humanus nec occulus uidet: nec animus capit.
Ne tm̄ hinc penitus taceamus: noſtrā hanc patriā à longe
ſalutantes triplicē quēdam odorari uidemur: potentiæ. ſ.
Pſal. 70. & magnificentiæ & gloriæ repromiſſionē. Siquidē homo
erat: & filius captiuitatis huius q dicebat: Introibo in po
tentias dn̄i. Cæterū nos ſcire poſſumus quid ſit infirmita-
te carere tanquā infirmitate circumdati: quid uerò ſit uir
tute indui & potentiā introire: nec modo potentiā: ſed &
multam potentiam: forte & omnipotentiam interim ſcire
Rom. 8. non poſſumus. Clamat etiam teſtis fidelis: quia quos iu-
ſtificauit: illos & magnificauit. Ad magnificentiam eam
ꝓſertim quā procedere deceat a magnitudine cuius nec fi-
nis nec numerus eſt utinam noſtræ interim exiguitati li-
ceat expectare: nam æſtimare non licet. Iam uerò ne ipſiꝰ
quidem ueri neceſſe eſt aut habere ſuſpectam gloriæ pro-
miſſionē: fœliciter tūc & fiducialiter hauries gl'iā: à cuius
interim appetitu tātis cōminationibꝰ deterreris. Erit em̄
tunc unicuiq; laus à deo ſecura certè & ſempiterna: finis
pariter & diſcriminis expers: & ut ſcriptū eſt. Iocunda de Ps. 146.
coraq; laudatio. Eya ergo frēs: uiriliter interim in taber-
naculis militemus: ut ſuauiter deinde in atrijs requieſca-
mus: ut nouiſſime in domo ſublimiter gloriemur: cū mo-
mentaneū hoc & leue tribulatiōis noſtræ ſupra modū in
ſublime æternū pōdus gl'iæ operabit̄ in nobis cū in dn̄o
laudabimur tota die: in ueritate utiq; non in uanitate.

Item dedicatiōe eccleſiæ: De gemina conſidera-
tiōe ſui. Sermo. V.

ETiam hodie fratres ſolennitatē agimus & præ
clarā. Atq; id quidē facile dixerim: ſed pergitis
q̄rere cuius ſcti: illud fortè iam nō ita. Quoties
em̄ apl'i ſeu martyris uel cōfeſſoris alicuius me-
moria celebratur haud difficile eſt dicere cuiꝰ: utputa ſcti
patris: ſtephani gl'ioſi aut. ſ. patris noſtri bn̄dicti: uel alicu
ius cæterorū magnorū pricipū magnæ curiæ cæli. Nūc
uerò nulliꝰ eorū ſolēnitas agit̄: agit̄ tm̄ nōnulla ſolēnitas.
Nec mō nōnulla: ſed nō parua. Et ſi iā uultis audire: feſti-
uitas eſt domꝰ dn̄i tēpli dei: ciuitatis regis æterni: ſponſæ
xp̄i. Nemo ſane ambigit ſanctam eſſe ſponſam ſctiſſtōrum Pſal. 9.
& oī celebritatis honore digniſſimā. An uerò domum dei
ſanctā eſſe quis dubitet: de qua legit̄: Domū tuā decet ſcti
tudo? Sic & ſanctū eſt tēplū eius mirabile in æquitate: ſed Apo. 21.
& ciuitatem ſanctā Ioānes ſeſe uidiſſe teſtat̄. Vidi, inquit,
ſanctā ciuitatē hierl'm nouā deſcēdētem de cælo: à deo pa
ratam tanquā ſponſam ornatā uiro ſuo. In qbus ſane uer-
bis aperire cœpi iam: quod adhuc, fateor, diſſimulare uo
lebam. Dico aūt ꝙ in eadē ſponſa q̄ ciuitas: ſed & tēplum
quoq; & domus nihilominus ſit. Neq; id mirū præſertim
cū ſimiliter unus ſit: q ſe ei ſponſum dignat̄ & regē & deū
& patrēfamilias exhibere. Necdū tm̄ uobis arbitror ſatiſ-
factū: donec euidentius q̄ domꝰ huius patriſfamilias: qđ
hoc tēplū dei: q̄ ciuitas regis iſtius: q̄nam deniq; huiꝰ glo
rioſi ſpōſi ſponſa dici & eſſe meruerit audiatis. At ego ſu
per hoc quidē nō parū uereor loqui qd ſentiā: ne quē ue-
ſtrū (qđ abſit) aut minꝰ fideliter aut minus humiliter au-
dire cōtingat: ne qs forſitā ab hoc adiutorio aut elatꝰ pre
magnitudine gl'iæ: ut incredulus exeat præ puſillanimi-
tate ſpūs ſui. Opto em̄ ſemper uos & fideles & humiles in
ueniri: qđ utrūq; ſummopere ſit neceſſariū ad ſalutem. So
lis nāq; humilibus ipſe dat gratiam cui etiā ſine fide place
re impoſſibile eſt. Opto igitur & oībus modis cupio ut &
paruulos & magnos: imo ut plꝰ miremini: & nihil & aliđ
quàm grande aliquid ei uos exhibere curetis. Neq; enim
ſine magno oīo bona illa tā magna capere: aut uim facere
poteritis regno cælorū: nō plus quàm idē cælorū regnū
intrare. Niſi cōuerſi fueritis & efficiamini ſicut ꝑuuli. Nō Mat. 18.
ſum hō ꝓfundi ſenſꝰ: nō poſſum uobis qđ nō guſtauerim
eructuare. Dicā tm̄ qd interdū in me ſentiā actitari: ut ſi qs Eccle. 30
fortè ſibi utile iudicauerit, imitet̄. Quia em̄ olim ꝑſuaſum
eſt mihi ut miſereat aīæ meæ: placiturus exinde deo meo:
frequenter de ea recogito: utinam aūt magis ſempliceret.
Erat qn̄ id actitari minime liberat: nēpe quod minus ſi tm̄
minꝰ & nō magis minime diligerē eā. Qūo em̄ amat quis
cuius mortē amt? Qđ ſi ut uerū eſt & indubitabile mors
aīæ iniquitas eſt: abſolutā ꝓinde liquet eſſe ſententiam: ꝙ
iniquitatē q diligit odit aīam ſuam. Oderā ergo eā & odiſ
ſem adhuc: niſi hoc mihi qđcunq; amoris eius initiū is q̄ Pſal. 10.
prior eam dilexerat cōtuliſſet. Ipſius proinde bn̄ficio nō
nunquā de ea cogitās: uideor mihi in ea fateor uelut duo
quædā contraria inuenire. Si ipſam prout in ſe eſt & ex ſe
iuxta rei ueritatē ītueor: nihil de ea uerꝰ ſentire poſſum:
quàm ad nihilum eſſe redactā. Quid modo neceſſe eſt ſin-
gulas eius miſerias numerare; quam ſit onerata peccatis;

obfuſa tenebris:irretita illecebris:pruriēs cōcupiſcētijs:
obnoxia paſſionibꝰ:impleta illuſionibꝰ:prona ſemper ad
malum:in uitiū oē procliuis:poſtremo totius cōfuſionis
& ignominiæ impleta. Nimirū ſi ipſę quoq; iuſtitiæ nr̄æ oēs
ad lumē ueritatis inſpectæ:uelut pānus menſtruatæ inue
niunt:iuſtitiæ deinceps quales reputabunt? Si lumē qđ
in nobis eſt tenebræ ſunt, ipſę tenebræ quātæ erūt? Facile
eſt cuiq; noſtrū ſi ſua meliꝰ uniuerſa:& ſine diſſimulatiōe
ueſtiget:& iudicet ſine acceptione perſonæ atteſtari per
Gala. 9. oia ap̄licæ ueritati:& libere ꝓclamare:q ſe putat aliquid
eſſe cū nihil ſit:ipſe ſe ſeducit. Quid eſt hō qa magnificas
eū (ait fidelis & deuota cōfeſſio) aut apponis erga eū cor
tuū? Quid? Sine dubio uanitati ſimilis factus eſt hō:ad ni
hilū redactus eſt hō:nihil eſt hō. Quō tñ penitus nihil eſt
quē magnificat deus? Quō nihil:erga quē appoſitum eſt
cor diuinū? Reſpiremus frēs:& ſi nihil ſumus in cordibꝰ
nr̄is:fortè in corde dei pōt aliud latere de nobis. O pater
miarū:ô pater miſerorū:quid apponis erga eos cor tuū?
Scio ſcio:ubi eſt theſaurꝰ tuus:ibi eſt & cor tuū. Quomō
ergo nihil ſumus:ſi theſaurus tuus ſumus? Omnes gētes
quaſi nō ſint ſic ſunt ante te:& tāquā nihilum & inane re
putabūtur. Siquidem ante te:ſed nō ſic intra te. Sic in iu
dicio ueritatis tuæ:ſed non ſic in affectu pietatis tuæ: Ni
mirū uocas ea q̄ non ſunt:tanquā ea quæ ſunt. Et nō ſunt
Rom. 3. ergo:quia q̄ nō ſunt uocas, & ſunt qa uocas. Licet em̄ nō
ſint quātum ad ſe apud te tñ ſunt:utiq; iuxta ap̄lm non ex
operibus iuſtitiæ ſed ex uocāte. Sic nimirū ſic conſolari
ps. 24. in tua pietate quem in ueritate tua humiliaſti ut magnifi
ce dilatetur in tuis:qui merito anguſtiatur in uiſceribus
ſuis. Siquidem uniuerſæ uiæ tuæ mia & ueritas: requiren
tibus teſtamentum tuum & teſtimonia tua. Teſtamētum
utiq; pietatis & teſtimonia ueritatis. Lege homo in corde
tuo:lege intra teipſum:de teipſo teſtimonia ueritatis etiā
hac communi luce iudicabis te indignum. Lege in corde
dei teſtamētum:quod infirmatum eſt in ſanguine mediato
Iob. 7. ris & inuenies quàm lōge aliud ſpe poſſidere quàm re tene
re uideris. Quid eſt, inqt, homo qa magnificas eum. Ma
gnus utiq; ſed in illo:ſiquidē magnificatꝰ eſt ab illo. Aut
quomodo non magnus apud illum:cui tam magna cura
1. Pet. 5. eſt de eo? Ipſi enim cura eſt de nobis:ait apoſtolꝰ petrus.
Pſal. 39. Et propheta:Ego aūt mendicus ſum & pauper dominus
ſolicitus eſt mei. Plane artificioſa connexio utriuſq; cōſi
derationis:qua uelut uno momento deſcendens pariter
& aſcendens & ſe pauperē & mēdicū:& deū pro ſe ſolici
tum uidit. Angelicū eſt iſtud aſcēdere & deſcēdere ſimul.
Ioan. 1. Videbitis ait, angelos aſcendentes & deſcendentes ſuper
filiū hominis. Neq; enim talis aliqua uiciſſitudo in eorū
aſcenſionibus & deſcenſionibus eſt:ſimul & mittūtur in
miniſteriū propter eos qui hæreditatē capiunt ſalutis:&
aſſiſtunt uultui maieſtatis, deo miſericorditer prouidēte
ut & nobis ſit cōſolatio:& eis tribulatio nulla. Alioquin
quando æquaminiter paterentur ab illo uultu gloriæ in
quem ſemp ꝓſpicere deſiderant:propter nos uel ad modi
Mat. 18. cū ſeparari? Deniq; ipſam audi in euangelio ueritatē. An
geli eorū ait (haud dubiū quin paruulorum) in cælis ſem
per uidēt faciē patris:ſic uidelicet paruulorū cuſtodiæ de
Apo. 21. putati:ut nō priuati ullo modo beatitudine ſua. Hinc eſt
ꝙ Ioannes ſanctus ciuitatem hieruſalem deſcēdentem ui
dit:ſtantem nō potuit intueri. Et aduerte ꝙ deſcēdentem
dixerit nō cadentē. Cecidit em̄ quōdā mō minima pars ci
uitatis illiꝰ:ſed ea quidē minime ſancta:qppe cui grauiſſi
mus caſus fuit ꝙ totius inimica facta eſt ſanctitatis. Verū
hanc quidem ruinam & terribilem caſum Ioannes uidere
non potuit:quia necdum erat:ſed uidit uerbum quod in
principio erat:uidit principium quod apoſtolis loqueba
Luc. 01. tur:Videbam ſathanam tanquam fulgur cadentem de cæ
lo. Itaq; pars illa quæ cecidit à deo raparanda eſt:cum im
plebit ruinas & reædificabit muros hieruſalem:non tamē
ex his qui ceciderunt. Hæc autem quæ deſcendens appa
ruit iam parata erat:ſicut ſecutus adiunxit:à deo paratam.
Siquidem ꝙ deſcendunt non cadunt angeli ſancti, diuina
præparatio facit a quo nimirum hæc ipſa eis & uoluntas
præparata eſt & facultas. Vnde non ſolum amminiſtrato
rios:ſed & miſſos in miniſteriū quoq; apoſtolus teſtatur. Hebr. 13
Quidni mittat angelos:pro quibus & ipſe à patre uoluit
mitti? Quidni ꝑ eis inclinet cælos:pro qbus ipſe quoq;
cælorū rex inclinauit ſe ita ut digito ī terrā ſcriberet. Do
mine inclina cælos tuos, Parū eſt. Et deſcēde. Quid ultra.
Vt quibus cōdeſcendit faciat etiā coaſcēdere ſibi. Cæte
rū ut iā dixi angelicus aſcenſus & deſcenſus caret uiciſſi
tudine;nos autē modo hac:modo illac uerſari neceſſe eſt
ꝙ nec ſupra diutius ſtare liceat:nec expediat infra lōgius
demorari. Aſcendunt, ait, ad cælos & deſcendunt uſq; ad
abyſſos:aīa eorum in malis tabeſcebat. Vt quid hoc? Pro
pterea ſane aīa eorū in malis interim plus tabeſcit quàm
delectet in bonis:ꝙ hæc in re:illa uerò tātū in ſpe uidean
tur haberi, Quis poterit ſaluus eſſe dicunt diſcipuli ſalua Roma. 11
toris? Et ille. Apud homines hoc impoſſibile eſt:ſed non
apud deum. Hæc tota fiducia uoſtra:hæc unica conſola
tio noſtra:hæc tota ratio ſpei noſtræ. Sed de poſſibilitate
iam certi:de uolūtate quid agimus? Quis ſcit ſi eſt dignꝰ
amore an odio? Quis nouit ſenſum dñi:aut quis conſilia
rius eius fuit? Hic iā plane fidem nobis ſubuenire neceſ
ſe eſt:hic oportet ſuccurrere ueritatē:ut qđ de nobis la
tet in corde patris:nobis per ipſius ſpm̄ reueletur:& ſpūs
eiꝰ teſtificans perſuadeat ſpiritui noſtro ꝙ filij dei ſumus.
Perſuadeat aūt uocando & iuſtificando gratis ꝑ fidē:in
qbus nimirum uelut medius quidā trāſitus eſt ab æterna
prædeſtinatione ad futuram magnificationē. Propterea
ſane geminam illam cōſiderationē:alteram quidem iudi
cij & ueritatis:alterā uerò nō incongrue uacari credimus
fidei & pietatis. Nec mirabere in humanis qualitatibus
tā diſſimilia reperiri ſi ſolerter aduertas:quanta & in ipſa
eius ſubſtantia conueniſſe uidetur diuerſitas naturarum.
Quid enim ſpiritu uitæ ſublimius? Quid uerò hūilius li
mo terræ? Quā ꝑfecto tam diſcohærētiū in homine:cohæ
rentiū rerū, ipſos quoq; ſapiētes ſeculi huius arbitror nō
latuiſſe cum hoīem diffinirent:animal rationale mortale.
Mirabilis ſiquidem copula ratiōis & mortis:mira ſocie
tas diſcretionis & corruptiōis. Sic nimirū, ſic in moribꝰ,
ſic in affectibus, ſic in ſtudijs hoīm nō minor:fortè & am
plior cōtrarietas inuenitur:ut ſi totā prauitatem ſeorſum
intuearis:ac rurſum quicquid boni uidetur ineſſe cōſide
res ſingillatim:plenū cenſeas eſſe miraculo ꝙ tam aduerſa Mat. 16.
cōuenerint. Inde homo nunc quidē bariona:nunc uerò
ſathana meret audire. Nolite mirari hoc. Recolite ex euā
gelio cui dictū ſit (& utrūq; in ueritate:nā utrūq; ab ipſa
ueritate dictū) prius quidē beatus es ſimon bariona:nec
multo poſt:uade retro ſathanas. Vnꝰ ergo utrūq;:& ſi nō
utrūq; ex uno. Illud em̄ ex patre:iſtud ex homine:ipſe ta
men utrumq; erat. Vnde bariona? Quia nō caro nec ſan
guis:ſed pater ei qđ locutꝰ eſt reuelauit. Vnde ſathanas.
Quia ſapuit q̄ erāt hoīm:nō q̄ dei. Iā ſi utraq; cōſideratio
ne diligēter inſpexerimꝰ nos q̄d ſumꝰ:imo in una quàm ni
hil:in altera quam magnificati:quippe pro quibus etiam
ſolicitudinē gerat tanta maieſtas & cor ſuū appoſuerit er
ga nos:puto tēperata uidet gloriatio nr̄a:ſed forſitan ma
gis aucta eſt:ſolidata tñ ut nō in nobis ſed in dño glorie
mur:qbꝰ nimirū in hoc ſolo reſpirare eſt:ut dicamꝰ. Si de
creuerit ſaluare nos:cōtinuo liberabimur. Ex hoc iā in il
la ſuperiori ſpecula:uel paululū immorātes quæramus do
mū dei quæramus templū:quæramus ciuitatē:quæramꝰ
& ſponſam. Neq; enim oblitus ſum:ſed cum metu & reue
rentia dico nos ſumus. Nos, inquam, ſumus:ſed in corde
dei. Nos ſumus:ſed ipſius dignatiōe:nō dignitate noſtra.
Nō uſurpet quod dei eſt:ut nō apponat homo magnifica
re ſeipſum:alioqn qđ illius erat faciens deus exaltantē ſe
humiliabit. Quod ſi & nos puerili aīoſitate gratis ſaluari
uolumus:merito nō ſaluamur. Excludit miſeriæ diſſimula
tio miſerationem:nec dignatio locū habet:ubi fuerit pre
ſumptio dignitatis:prouocat uerò cōpaſſionē humilis cō
feſſio paſſionis. Sane hæc ſola facit ut nos ipſe tanquam
diues

diues paterfamilias alat in fame:& ſub eo panibus abun
dantes inueniamur perinde domꝰ eius:cui nunquā deeſt
Mat. 21. alimonia uitæ. Et memēto ꝙ domū ſuā domū orōnis eſſe
diffiniat:quia & hoc ꝓphetico ſatis uidet teſtimonio cō
uenire:qui ab ipſo nos in orōnibus utiq; cibandos pane
pſal. 79. lachrymarū:& in lachrymis potū aſſerit accepturos. Cæ
terū iuxta eūdem prophetam ſicut ſupra quoq; memini
Pſal. 92. mus:domum iſtam decet ſanctitudo:ut uidelicet pœniten
tiæ lachrymas puritas cōtinentiæ comitetur:& quæ iam
domus eſt, fiat ſubinde etiam templum dei. Sancti eſtote,
1. Cor. 9. inquit, quia ſanctus ſum dominꝰ deus ueſter. Et ap̄ls. Ne
ſcitis quia corpora ueſtra templum ſunt ſpūſſancti:& ſpūſ
ſanctus habitat in uobis? Si qs templū dei uiolauerit: diſ
perdet eum deus. Nunquid tamen uel ipſa iam ſanctimo
nia ſufficit? Pax quoq; neceſſaria eſt, apoſtolo teſte q ait.
Heb. 12. Pacem ſectamini cum omnibꝰ & ſanctimoniā:ſine qua ne
mo uidebit deum. Hæc eſt quæ facit uniꝰ moris habitare
fratres in unū:nouam utiq; regi noſtro uero pacifico ædi
ficans ciuitatem:q̄ & ipſa hieruſalem nominat:quod eſt ui
ſio pacis. Vbi enim ſine fœdere pacis ſine obſeruantia le
gis ſine diſciplina & regimine acephala multitudo cōgre
gata fuerit nō populus ſed turba uocat:nō eſt ciuitas ſed
confuſio babylonem exhibet:de hieruſalem habet nihil.
Sed quēadmodum fieri poſſe uidebitur:ut rex tantus in
ſponſum tranſeat:ciuitas promoueatur in ſponſam? Sola
hoc poteſt:quæ nihil non poteſt:charitas fortis ut mors.
Quō non facile iſtam leuet:quæ illum iam inclinauit? Ve
rum hinc tibi nullatenus conſulenda prior illa quam di
ximꝰ cōſideratio tui:hic quàm potiſſimum fidei magna
nimitas exercetur. Deniq; & ipſe ait. Deſponſaui te mihi
in fide:deſponſaui te in iudicio & iuſtitia eius, non tuam
intellige:deſponſaui te in miſericordia & miſerationibus.
Si non fecit ille qđ ſponſus:ſi non tanquā ſpōſus amauit
ſi nō zelatus eſt tāquā ſponſus:noli acqeſcere ſponſam te
arbitrari. Itaq; fratres mei:ſi ꝑ abūdātē refectionē magni
patriſfamilias domus eſſe ꝓbamur:ſi templum dei per ſan
ctificationem:ſi ciuitas ſummi regis:per ſocialis uitæ con
munionē:ſi ſponſa immortalis ſpōſi per dilectionē:puto
iam non eſſe quod dicere uerear noſtrā eſſe ſolennitatem.
Luc. 15. Nec miremini ꝙ in terris agitur hæc celebritas:ſiquidem
agitur & in cælis. Nēpe ſi ut ueritas ait, & non pōt nō eſſe
uerū:ſuper uno peccatore pœnitētiā agēte gaudiū eſt in
cælis etiā angelis dei:nō eſt dubiū multiplex eſſe ſuper tā
multorū pœnitentia peccatorū. Adhuc amplius uultis au
dire? Etiam gaudiū dñi:fortitudo noſtra. Collætemur er
go angelis dei congaudeamus deo:& in gratiarum actio
ne preſens ſolennitas agatur:quia quanto nobis domeſti
ca:tanto amplius debet eſſe deuota.

Vnde ſupra. Sermo Sextus.

DOmeſtica nobis celebritas dedicatio do
mus noſtræ:magis aūt domeſtica noſtra
ipſorū dedicatio Noſtra ſiquidē illa aſp
ſio:noſtra illa benedictio:noſtra cōſecra
tio fuit:q̄ ꝑ manꝰ ſanctorū celebrata pō
tificū:etiā hodie anniuerſario reditu uo
tiuis laudibus ad memoriā reuocat. Nunqd de lapidibus
cura ē deo? Nō parietes dicūt ſed hoīes:ipi em̄ cura eſt de
nobis. Vnus hō erat Iacob:& dormiēs uidit deſcēdētes
āgelorū aſcēdētes. Parū eſt hoc:etiā dñm āgelorū adeſſe
Gen. 28. teſtatꝰ, dicēs. Verè dñs ē ī loco iſto & ego neſciebā. Mirat
em̄ gratiā dignatiōis magnitudinē expaueſcit Q̃ terribi
lior ē iſte locꝰ:ꝙ euidētiꝰ certiuſq; dñs eſt ī loco iſto:ubi
nimirū nō modo duo aut tres:ſed tā multi in ipſiꝰ cōgre
gati noīe ꝑſeuerāt. Nēo iā neſciat:nemo ueſtrū ignoret.
Siqdē nō accepimꝰ ſpm̄ mūdi huiꝰ:ſed ſpm̄ qex deo ē:ut
ſciamꝰ q̄ à deo data ſunt nobis. Terribilis plane locꝰ & di
gnus omni reuerentia:quē fideles uiri inhabitant: quem
angeli ſancti frequentant:quē ſua quoq; præſentia dñs ip
ſe dignat. A Q̃uo em̄ tantus patriarcha neſcire potue
rat:ꝙ non eſſet locus ubi non eſſet deus? Sed fortè aliud
eſſe miratus eſt ubi ait. Verè dominus eſt in loco iſto. Ibi
uerè eſt & uerè dominus eſt:ubi in eius nomine angeli ſi
mul & homines cōgregātur. Licet em̄ in omni loco ſit qui
nullo diuidit loco:ſignāter tñ dicimus:pater noſter q es
in cælis:ꝙ aliter illic & ꝓprio qđā mō ꝑſentē ſe exhibeat:
nō qdē ipſe diuerſus:ſed diuerſa, diſtinguēs. Eſt ergo ī oī
loco oia uniuerſaliter cōtinēs:oiaq; diſponens:ſed longe
tñ aliter atq; aliter. Apud hoies malos eſt ꝑſtans atq; diſſi
mulās:apud electos hoies operās & ſeruās:apud ſuperos
paſcēs & cubās:apud inferos arguēs & dānans. Facit ſolē
ſuū oriri ſup malos:ſed ubi malorū interim diſſimulatio
eſt:quodāmō ueritas non eſt. Itaq; ſi dicere licet:apud im
pios eſt in diſſimulatiōe:apud iuſtos in ueritate:apud an
gelos ī fœlicitate:apud ifcos in feritate ſua. Durū uobis
ſonat ꝙ feritate dixi:ego uerò & irā uereor & furorē. Dñe
ne in furore tuo arguas me &c. Verè inqs dñs eſt in loco
iſto. Vbi em̄ pluit ſup iuſtos & iniuſtos:pater eſt:pr̄ miarū
expectans hoies ad pœnitentiā. Vbi dānat obſtinatos:iu
dex eſt:& horrēdū incidere in manꝰ dei uiuētis. Vbi cu
bat ſponſus eſt:& beata aīa quā introduxerit in cubiculū
ſuū. Cæterum in loco iſto uerè dñs eſt:ſi tñ ſeruiamus ei ī
ſpū & ueritate. Nō em̄ uerè dñs erat apud eos quibꝰ dice
bat. Quid uocatis me dñe dñe:& nō facitis q̄ dico? Teſtā Lc. 6.
tur ſacræ literæ in paradiſo olim poſitū primū adā ut ope
raret & cuſtodiret illud. Sic ſcđs adā in eccleſia ſctōrū:in
cōgregatiōe ſuorū:in horto delitiarū (ſiquidē delitiæ ſuæ
eſſe cū filijs hoīm) ita inquā & ipſe dñs in loco iſto:ut ope
retur atq; cuſtodiat. Alioquin ſicut niſi qa dominus edifi Pſal. 126
cauerit domū inuanum laborauerunt q ædificant eam:ſic
nihilominus niſi ipſe cuſtodierit ciuitatē fruſtra uigilat q
cuſtodit eam. Porrò angelos aſcendentes & deſcendētes
eſſe in loco iſto:patriarchalis ipſa uiſio manifeſtat. Aſcen
dentes:ut uideant faciē patris:deſcendentes ut prouideāt
nobis. Quid ergo nos:quō hic eſſe debemus:in quāta re
uerentia ſtare in loco iſto:ubi deus eſt operans & ſeruans
aſcendentes & deſcendentes? Nimirū pœnitentes & expe
ctātes eſſe nos cōuenit. Hoc eſt enim obliuiſci quæ retro
ſunt:ignorare:reprobare:recogitare annos illos in amari
tudine aīæ noſtræ:ac deinceps cogitatione ſimul & auidi
tate extendere nos in anteriora. Ad hoc uenimus: in hoc
poſiti ſumus. Hæc ſunt q̄ exigūt à nobis: ꝑteritorū pœni
tudo peccatorum:& futurorum expectatio præmiorum.

Præfatio in explanationem Pſalmi, Qui habitat.

COnſidero labores ueſtros frēs non ſine magno
miſeratiōis effectu. Quæro cōſolationē quā ex
hibere poſſim:& corpalis occurrit:ſed ea nō ꝓ
deſt quicquā:magis & obeſſe plurimū pōt. Si
quidem modica ſementis detractio non modicum meſſis
eſt detrimentum:& ſi pœnitentia ueſtra minuatur miſera
tione creduli:paulatim gemmis corona ur̄a priuat. Quid
tamen agimus? Vbi prophetæ farinula? Siquidē mors in
olla eſt:& mortificamini tota die in ieiunijs multis:ī labo
ribus frequenter:in uigilijs ſupra modum:præter ea quæ
intrinſecus ſunt:contritio cordium:& multitudo tētatio
nū. Mortificamini:ſed ꝓpter eū q mortuꝰ eſt pro uobis.
Q; ſi abundat tribulatio ueſtra pro eo:abundabit cōſola
tio ueſtra per eum:ut in eo delectet aīa quæ in his renuit
conſolari. Apud ipſum namq; ipſa quoq; tribulatio magna
quædam conſolatio poterit inueniri. Nónne enim certū
eſt ſupra uires humanas: ultra naturam: cōtra conſuetu
dinē eſſe que ſuſtinetis? Alius igitur portat iſta:ille ſine
dubio qui ſm ap̄lm portat oia uerbo uirtutis ſue. Nónne
ex hoc iā ſuo ipſiꝰ gladio inimicꝰ perimit:& magnitudo Hebr. 1.
tribulatiōis de q̄ tētare ſolebat:ipſa magis tētatiōes exu
perat:tāquā certiſſimū diuinæ ꝑſentiæ argumētū? Quid
em̄ timēdū nobis ſi adeſt qui portat oia: Dñs ꝓtector uitæ
meæ:à quo trepidabo? Nā & ſi ambulauero in medio um
bræ mortis:nō timebo mala qm̄ tu mecū es. Quid eſt qđ
totā molē terræ ſuſtineat Et uniuerſus orbis cui innitit? Nā
ſi eſt aliqd quod ſuſtineat cætera:ipſum à quo ſuſtinetur?
Non inuenitur niſi uirtutis uerbū oia portās. Verbo em̄ Pſal. 32.
dñi cæli firmati ſunt:& ſpū oris eius omnis uirtus eorum,

Propterea ut ſit uobis in uerbo dñi conſolatio: maxime his diebus quibus (ſicut oĩno dignũ eſt) aliquatenus maior eſt labor ueſter: nõ erit inutile tractare uobiſcũ aliq̃d de ſcripuris ſctĩs: qđ etiã aliq ueſtrũ rogauerũt. Vnde nobis eligendus eſt pſalmus ipſe de quo tentatiõis occaſionẽ inimicus aſſumpſit: ut inde cõfringant̃ arma maligni: unde ſibi uſurpare preſumpſit. Propterea nolo uos ignorare fratres: qm̃ manifeſte imitatores ſunt inimici: quicũqꝫ de ſcripturis ſanctis aliq̃d nõ ſancte uſurpãt: & detinẽt ueritatẽ dei in mẽdacio: ſicut ſolẽt q̃nqꝫ nõnulli. Cauete hoc dilectiſſimi qa prorſus diabolicũ eſt: & de parte eiꝰ ſe eſſe ꝓbant q id faciũt in ſuã ipſorũ perniciẽ: ſalutaria ſcripta peruertere moliẽtes. Sed non mõ plus immoror: ſuffĩcit credo breuiter tetigiſſe. Iã de ipo quem elegimus pſalmo aliqua, preſtante dño, diſſerere & explanare tentemus.

Explicit præfatio In explanationem primi uerſus pſalmi, Qui habitat. Sermo. I. C

QVi habitat in adiutorio altiſſimi: in ꝓtectione dei cæli cõmorabit̃. Quis ſit diuini inhabitator adiutorij: per nõ inhabitãtes, illud melius põt agnoſci. Tria ſiquidẽ eorũ reperies genera. Vnũ nõ ſperantiũ: aliud deſperãtiũ: tertiũ fruſtra ſperãtiũ. Neqꝫ enĩ inhabitat ĩ adiutorio: q nõ poſuit deũ adiutorẽ ſuũ: ſed cõfidit ĩ uirtute ſua: & in multitudine diuitia-
Eſa.55. rũ ſuarũ. Surdus nãqꝫ ad prophetæ uocẽ dicẽtis. Quærite dñm dũ inueniri põt: inuocate eũ dũ prope eſt: & ſola tẽporalia quærẽs: æmulat̃ in malignãtibus pacẽ peccatorũ uidẽs: & elongat̃ ab adiutorio altiſſimi: quod ſibi ad hæc neceſſariũ eſſe nõ reputat. Sed q̃d nobis de his quæ foris ſunt iudicare? Timeo fratres ne forte etiã ſit in nobis qui nõ habitet ĩ adiutorto altiſſimi & cõfidat ĩ uirtute ſua: & ĩ multitudine diuitiarũ ſuarũ. Forte enĩ feruorẽ habet aliqs potẽs in uigilijs: in ieiunijs: in labore: & cæteris hmõi: aut etiã multorũ ut ſibi uidet̃ diuitias meritorũ lõgo tẽpore acquiſiuit: & in his cõfidens remiſſior eſt in timore dei: facile iã ad ocioſitates & curioſitates pernicioſa quadam ſecuritate declinat: murmurat: detrahit: diiudicatqꝫ. Qui profecto ſi habitaret in adiutorio dei attẽderet utiqꝫ ſibi & timeret offendere quẽ ſibi cognoſceret adhuc tam neceſſariũ eſſe. Tãto ſiquidẽ amplius timere deum & magis ſolicitus eſſe debuerat: quanto maiora eius munera iã percepit. Neqꝫ enim quę habemus ab eo ſeruare aut tenere poſſumus ſine eo. Nunc uero ꝙ non ſine dolore loquimur: aut uidimus, ſunt aliqui in conuerſionis initio ſatis timorati & ſoliciti ſunt donec initium aliquod cõuerſionis acceperint: & cum multo magis deſiderare debuerant
Eccl.24 iuxta illud. Qui edunt me adhuc eſuriẽt: incipiunt ſic agere (ac ſi dicant) ut quid ei ſeruiamus ultra, qñ iã habemus qđ datutus eſt? O ſi ſcires quàm parũ eſt quod habes: & hoc ipm quãcito perdes ſi non ſeruauerit ille qui dedit. Hæc enĩ duo ſunt q̄ ualde ſolicitos & ſubiectos deo nos reddere pñt: ut ſi nõ ſimꝰ de his q ꝓpterea nõ habitant in adiutorio altiſſimi qa nõ reputãt illud ſibi neceſſariũ eſſe: & hi ſunt q nõ ſperãt in dño. Sunt aũt & alij q & deſperãt hi ſcilicet q cõſiderãtes imbecillitatẽ propriã deficiũt & obruunt̃ à puſillanimitate ſpũs habitãtes in carne ſua: & circa infirmitatẽ ꝓpriã ſemp intẽti: ut oĩa q̄ patiunt̃ curſim enumerare parati ſint. Vbi enĩ intenderis: ingeniũ ualet. In adiutorio aũt dei nõ habitãt neqꝫ nouerũt illud: ꝙ nec aſſurgere ualeant ut aliqñ cogitẽt illud. Sunt aũt alij q ſperant quidẽ in dño ſed fruſtra: qa ſic de miſericordia eius ſibi ipſis blandiunt̃: ut à peccatis ſuis non emendent̃: uana eſt oĩno ſpes iſta: & hæc cõfundit: eo ꝙ charitas deſit. Cõtra hos ꝓpheta. Maledictꝰ, inquit, q̄ peccat in ſpe.
Pſa.146 Et alius. Beneplacitũ eſt domino ſup timentes eum: & in eis qui ſperant ſuper miſericordia eius. Dicturus qui ſperant: ſignanter præmiſit ſup timẽtes eum. Fruſtra ſiquidẽ ſperat qui cõtemptu ſuo gratiam à ſe repellit: & ſpem ſuã prorſus euacuat. Nullus ergo horum triũ habitat in adiutorio altiſſimi. Primus enim habitat in meritis ſuis: ſecũdus in pœnis: tertius in uitijs. Immunda habitatio tertij: anxia ſecundi: ſtulta & periculoſa primi. Quid enim ſtultius: quàm habitare in domo uix adhuc inchoata. Cõſummaſſe te putas? At cũ cõſummauerit hõ: tunc incipit. Deniqꝫ ruinoſa eſt oĩno hæc habitatio: & quæ ſuſtentari magis opus habeat & fulciri quàm inhabitari. Nõnne uita p̄ſens fragilis eſt & incerta? Simile eſſe neceſſe eſt: quicq̃d fundatur in ipſa. Quis enim ſuper fragile fundamentum, ſtabile credat ædificium? Periculoſa habitatio eorũ, qui in meritis ſuis ſperãt: periculoſa, quia ruinoſa. Eorũ uerò qui cõſideratiõe propriæ infirmitatis deſperatiõe deficiũtur habitatio eſt anxia: & eos in tormẽtis diximus habitare. Quandiu enĩ & pœnas ſuſtinẽt, in quibus nocte & die cõterunt̃, & eis quoqꝫ quas nõdũ ſentiũt amplius cruciãtur: ut nõ ſufficiat diei malitia ſua ſed opprimunt̃ his quoqꝫ quæ fortaſſe nunquàm experient̃ quæ tormẽta: quis infernus intolerabilior poteſt excogitari: præſertim quia & tãto labore premunt̃: & cæleſtis panis nõ ſuſtantant̃ edulio? Hi ſunt q in adiutorio altiſſimi nõ habitãt: qa deſperãt. Priores autẽ idcirco nõ quærũt: quia nequaquã ſibi illud neceſſariũ ſentiũt. Extremi uerò ꝓpterea lõge ſunt: quia eo mõ quærũt auxiliũ dei, quo obtinere nõ poſſunt. Soli enim in adiutorio altiſſimi habitãt q id ſolũ obtinere deſinerãt: id ſolũ amittere trepidãt: ſedula circa illud & ſolicita cogitatione uerſantes: quæ eſt utiqꝫ pietas: cultus dei. Beatus plane qui ſic habitat in adiutorio altiſſimi: q̃a in ꝓtectione dei cæli commorabitur. Quid ei nocere poterit eorũ q̄ ſub cælo ſunt: quẽ deus cæli protegere & cõſeruare uoluerit? Porrò ſub cælo ſunt quæcunque nocere poſſunt: ſub cælo ſunt aereæ poteſtates: ſub cælo præſens ſeculũ nequã: & caro aduerſus ſpiritũ concupiſcens. Optime igit̃ dictũ eſt: in protectione dei cæli cõmorabit̃: ut nihil eorũ q̄ ſub cælo ſunt timere poſſit quiſquis protectionẽ eiꝰ habere meruerit. Siue ita dictũ ſit ut aduerſum ſequentẽ oratio dependeat: q habitat in adiutorio altiſſimi in ꝓtectiõe dei cæli cõmorabitur: dicet dño ſuſceptor meus es: & ſit qđ dicit̃ in protectiõe dei cæli cõmorabit̃: expoſitio præcedentis partis qui habitat in adiutorio altiſſimi: aut magis addere uideatur: ut nõ ſolũ adiutorium ad operandũ bonũ ſed protectionẽ quoqꝫ ad liberandũ à malo doceat eſſe quærendam. At uerò diligenter attẽde ꝙ in ꝓtectiõe dicit nõ in p̄ñtia. Angelꝰ in p̄ñtia eiꝰ exultat: ego utinã poſſim in eius ꝓtectione morari. Ille beatus in p̄ſentia: ego utinam in protectione ſim ſecurus. Dei cæli inquit. Licet enim ubiqꝫ eſſe non dubitetur: ſic tamẽ in cælo eſt ut ad eius comparationẽ nec eſſe uideatur in terris. Propter quod & orantes dicimus: pater noſter qui es in cælis. Sicut enim anima cum in toto quoqꝫ ſit corpore excellentiꝰ tamen & ſingularius eſt in capite in quo ſunt omnes ſenſus: nam in cæteris omnibus membris uix unũ exercet: ſolũ ſcilicet tactum: unde quãtũ ad eũ modũ quo in capite eſt cætera membra, uidetur quodãmodo nõ tam inhabitare quàm regere: ita ſi præſentiã illius cogitemus qua beati angeli perfruuntur: uideri poſſumus uix aliquã dei protectionẽ & nomen habere. Fœlix tamẽ anima quę uel hanc protectionẽ meretur. Dicet enim dño: ſuſceptor meus es tu. Verum id quidem ſermoni alteri reſeruemus.

Adhuc de primo uerſu. Sermo .II. unde ſupra.

QVi habitat in adiutorio altiſſimi: ait ꝓpheta dicet domino ſuſceptor meus es tu & refugium meum deus meus: ſperabo in eum. Dicet in gratiarum actione: confitemini domino miſericordiæ eius: ſuper duplici adiutorio eius. Omnis enim qui adhuc in adiutorio habitat, nõ in regno: & frequenter opus habet fugere & interdũ cadit. Fugere inquã dũ in hoc corpore ſumus è facie tentationis perſequẽtis oportet. Q; ſi minus celeriter fugimꝰ (aliquãdo ut aſſolet) impellimur & euertimur: ſed dominus ſuſcipit nos. Ipſe itaqꝫ refugium eſt ut uenientem cũ ſtercoribus boum pigrorum lapidatorem impigri fugiamus: ut euadere poſſimus fœdam nimis lapidationem,

Ipſe quoqꝫ

Ipſe quoqꝫ ſuſceptor eſt: ut etiã cũ ceciderimus non collidamur: qm̃ ſupponit manũ ſuã. Cum ergo tentationis impetũ ſentimus in cogitatione: ſtatim fugiamus ad ipſum, & humiliter poſtulemꝰ auxiliũ. Q; ſi forte p̄occupauerit nos (ut aliquando) cũ tardius quã oporteat ad eũ confugimus: ſoliciti ſimus ut ſuſcipiat nos manus dñi. Hoĩes enim aliqñ cadere neceſſe eſt dum ĩ hoc ſeculo detinẽtur ſed alij collidunt̃: alij nõ: qa deus ſupponit manũ ſuã. Sed quomodo eos diſcernere poterimus: ut ſegregemꝰ iuxta domini exemplũ agnos ab hædis: iuſtos ab iniuſtis? Nam & iuſtus ſepties in die cadit. Verũ hoc intereſt inter eorũ caſus: ꝙ iuſtus ſuſcipit̃ à dño: ideoqꝫ reſurgit fortior. Iniuſtus aũt cum ceciderit non adijciet ultra ut reſurgat: imo uero aut in pudorẽ noxium: aut impudentiam cadit. Aut enim excuſat qđ fecit: & hic eſt pudor adducens peccatũ aut fit ei frons meretricis: & iam nec deum timet: nec hominẽ reueret̃: ſed prædicat peccatum ſuum ſicut ſodoma.
Roma.8 Iuſtus uerò ſuper manum dñi cadit: & miro quodãmodo etiã ipſum ei peccatũ in iuſtitiã cooperatur. Scimus enim quoniã diligentibus deum omnia cooperant̃ in bonum.
Pſal.117. Nõnne cooperat̃ nobis ille caſus ĩ bonũ: unde & humiliores efficimur: & cautiores? Nõnne dñs cadentẽ illũ ſuſcipit: qui ab humilitate ſuſcipitur? Impulſus euerſus ſum
Textus. ut caderem, ait propheta: ſed nihil ꝓfecit qui impulit me: qm̃ dñs ſuſcepit me. Sic ergo dicet fidelis aĩa dño: ſuſceptor meꝰ es tu. Poſſunt oĩa dicere, creator meus es tu: poſ-
Textus. ſunt & aĩalia dicere: paſtor meus es tu: poſſunt oẽs hoĩes dicere: redemptor meus es tu. At uero ſuſceptor meus es tu: is tm̃ dicere poteſt qui habitat in adiutorio altiſſimi. Vnde & addidit. Et deus meus. Cur nõ deus nr̃? Quia in creatione: in redemptione: cæteriſqꝫ cõibus beneficijs eſt deus oĩm: ſed in tentationibus ſuis tanquã propriũ eum habẽt ſinguli electorũ. Sic ei patus eſt ſuſcipere cadẽtẽ & eripere fugientem: ut uideri poſſit relictis oĩbus alijs: ei ſoli operã dare: ꝓpterea expedit oĩ aĩæ deum ſemp attendere tanquã propriũ: nõ modo adiutorẽ: ſed etiã ĩſpectorẽ. Quomodo enim negligens poterit fieri: q intuẽtẽ ſe deũ nũquã deſinit intueri? Aut q̃uo nõ quaſi ꝓpriũ illũ habere uidet̃ q ſic eũ ſuper ſe uidet intentũ: ut oĩa interiora eiꝰ & exteriora omni hora cõſiderare nõ ceſſet: oẽſqꝫ nõ ſolũ actus ſed etiã ipos ſubtiliſſimos animæ motus p̄ſcrutetur atqꝫ diiudicet? Hic igitur nõ immerito dicere poteſt: deꝰ meus ſperabo in eũ. Et attende ꝙ nõ dixerit ſpaui aut ſpero: ſed ſperabo. Hoc, inquit, eſt, uotũ meum: hoc ꝓpoſitũ meũ: hæc intentio cordis mei. Repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo: & in hac perſeuerabo. Sperabo in eum. Nec deſperabo: nec fruſtra ſperabo: qa maledictus qui peccat in ſpe: & nihilominus qui peccat in deſperatione: ſed nec eſſe uolo de his qui nõ ſperant in domino. Sperabo, inq̃t in eũ Sed iam dic nobis quo fructu: qua mercede: quo lu-
Textus. cro? Quoniã ipſe liberabit me de laqueo uenãtiũ & à uerbo aſpero. Sanè laqueũ hunc & hoc uerbum: in diem alterum & ſermonem ſi placet alterum differamus.

De tertio uerſu. Sermo tertius. unde ſupra.

DEus meus ſperabo in eum: qm̃ ipſe liberauit me de laqueo uenantium & à uerbo aſpero. Ego utiqꝫ fratres in hoc uerbo magna meipſius pietate compũgor, & ualde miſereor animæ meæ. Ipſe liberauit me de laqueo uenãtiũ. Ergo ne beſtiæ ſumꝰ nos? Beſtiæ prorſus. Homo cũ ĩ honore eſſet nõ ĩtellexit: cõparatus eſt iumentis inſipientibus. Beſtiæ ꝓfecto ſunt homines: oues errantes non habentes paſtorẽ. Quid ſuperbis ô homo q̃d te ſciolũ iactas? Vide quia beſtia factus es: cui uenãdæ laquei præparant̃. Sed q ſunt uenatores iſti? Venatores utiqꝫ peſſimi & nequiſſimi: callidiſſimi & crudeliſſimi. Venatores qui cornu nõ ſonant ut audiant̃: ſed ſagittãt ĩ occultis immaculatũ. Ipſi rectores ſunt tenebrarũ harũ aſtutiſſimi uerſutia: & malitia diabolicæ fraudis: ita ut ſicut eſt ante uenatorẽ beſtia: ſic ad eorũ comparationẽ ſit quilibet aſtutiſſimꝰ hoĩm: præter eos duntaxat qui cum apoſtolo non ignorant cogitationes eorũ q̃bus in dei ſapientia datum eſt fraudes deprehendere malignorũ. Obſecro uos nouellæ plantationes dei uos qui nõdũ exercitatos habetis ſenſus ad diſcretionẽ boni & mali: nolite ſequi cordis ueſtri iudicium. nolite abundare in ſenſu ueſtro: ne uos tanquã rudes adhuc uerſutus ille uenator decipiat. Nam ſylueſtribus illis & omnino beſtialibus beſtijs (ſeculares homines loquor) apertos ſatis expandit laqueos: utpote quos facile capiendos eſſe nõ dubitat. Vobis aũt qui tanquã prudentiores cerui ſerpentes necatis: & deſideratis ad fontẽ uiuũ: ſubtiliores occultat laqueos: & callidiora fraudis ſuæ argumenta conquirit. Vnde obſecro uos humiliamini ſub potenti manu dei paſtoris ueſtri: & acquieſcite eorũ conſilijs: q melius norunt uenatoris illius uerſutias: edocti diuturno longi temporis exercitio: & crebis experimentis: tam in ſe quã multis. Sed ecce quia iã uenatores & beſtias nouimus: quiſnam ſit laqueꝰ iſte quærendũ eſt. Nolo ego adinuenire ex me: nec dubiũ aliqđ tradere uobis. Oſtendat nobis apl's laqueũ iſtũ: ipſe enim uenatorũ illorũ nõ ignorat cogitatiões. Dic nobis inquã beate paule quis ſit laqueus iſte diaboli: à quo ſe liberatam fidelis aĩa cõgratulat̃. C Qui uolunt inquit di- 1.Tim.6.
uites fieri in hoc ſeculo: incidũt in tẽtatiões & in laqueũ diaboli. Ergò ne laqueus diaboli diuitiæ ſunt huius ſeculi? Heu quàm paucos inuenimus q ab hoc laqueo liberati exultent: quã multos q dolent & parũ ſibi uident̃ irretiti: & adhuc quãtũ p̄ñt ipſi ſe inuoluere & intricare laborãt. Vos q reliquiſtis oĩa & ſequuti eſtis nõ habẽtẽ ubi caput ſuũ reclinaret filiũ hoĩs: exultate & dicite: qm̃ ipſe liberauit me de laqueo uenãtiũ. Cõfitemini illi toto corde tota aĩa: tota uirtute: & ex ipſis medullis cordis gratias ei agite dicẽtes: qm̃ ipe liberauit me de laqueo uenãtiũ. Et ut noueritis quã magnũ ſit beneficiũ hoc, & ſciatis quę à deo donata ſunt nobis audite qđ ſequit̃. Et a uerbo aſpero. O hõ uel magis beſtia: laqueum nõ timebas? Time uel malleum. A uerbo, inquit, aſpero. Quid eſt hoc uerbũ niſi illud inſatiabilis gehẽnæ: affer: affer ꝑcute: dilacera: cito interfice: uelociter ſpolia: detrahe? Quid eſt uerbum aſperum: niſi tollatur impius ne uideat gloriam dei? Quomodo exultant uenatores capta beſtia: & clamant tolle tolle infige ueribus: infer prunis: & male bulientibus impone lebetibus. Verbũ aſperum fuit: quod protulit domus exaſperans populus iudeorũ. Tolle tolle crucifige eũ. Quàm Ioan.19
horribile uerbũ: quàm aſperum: quàm crudele. Vere dẽtes eorũ arma & ſagittæ: & lingua eorũ gladius acutus. Hoc uerbũ aſperũ tu ſuſtinuiſti dñe. Cur? niſi ut nos liberares à uerbo aſpero. Sit iam pietatis tuæ: ut non ſuſtineamus nos quod tu dignatus es ſuſtinere pro nobis. Reſpõdẽt homines ſeculares cum eis ſuademus agere pœnitentiam & dicunt. Durus eſt hic ſermo. Nẽpe hoc eſt quod in euãgelio legimus. Loquebatur de pœnitentia ipſa dñs ſed in Ioan.6.
figura tanquã his quibus non erat datũ noſſe myſteriũ regni dei. Cũ audirent dicentẽ. Niſi manducaueritis carnẽ filij hominis & biberitis eius ſanguinẽ: dixerunt. Durus eſt hic ſermo: & abierũt retroſum. Quid aũt eſt manducare eius carnẽ & bibere ſanguinẽ niſi cõicare paſſionibus eius: & eam cõuerſationẽ imitari quã geſſit in carne? Vñ & hoc deſignat illibatum illud altaris ſacramentum: ubi dominicum corpus accipimus: ut ſicut uidetur illa panis forma in nos intrare: ſic nouerimus per eam quam in terris habuit cõuerſationẽ: ipſum intrare in nos: ad habitandum per fidem in cordibus noſtris. Cum enim iuſticia ingreditur: ille ingredit̃ qui factus eſt nobis à deo patre iuſticia Sed & qui manet in charitate in deo manet & deus in eo. Sed tamen adhuc multi nobis dicunt durus eſt hic ſermo. Ergo ne durum eſt momentaneum hoc & leue tribulationis: quod ſupramodũ in ſublimitate æternũ pondus gloriæ operatur in nobis? Durũ eſt breuiſſimo & leuiſſimo labore cruciatus illos & tormẽta redimere: q̄ nullus terminus finiat: nullus animus ſufficiat cogitare. Durum nobis uidet̃ cum dicitur: agite pœnitentiam. Erratis: ſed audituri eſtis aliquãdo uerbũ aſperũ ſermonem durũ:

Mat.25 auditionē malā:Ite maledicti in ignē æternū.Ita dico uo-
bis hoc timete:hoc durum reputate:& inuenietis quia iu
gū domini ſuaue eſt & onus eius leue.Si in ſeipſo ſuaue il
lud credere necdū poteſtis:uel hoc nō ignoratis:qm̄ hu-
ius cōparatiōe ſuauiſſimum eſt.Vos autē fratres mei,uos
pennati ante quorum oculos fruſtra iacitur rhete:uos
qui diuitias huius ſeculi pēnitus reliquiſtis:qđ timeatis à
uerbo aſpero quoniā iam liberati eſtis è laqueo? Fœlix tu
idithū:pro quo pſalmi quidā inſcripti ſunt:qui tranſiliſti
laqueū:ut omnino longe fieres à uerbo aſpero. Quibus
em̄ dicetur:ite maledicti in ignem æternum:eſuriui em̄ &
non dediſtis mihi mādūcare:quibus inquā dicet̄:niſi his
qui ſubſtantiā huius mūdi habuere? Nunquid nō ualde
exhilarantur ad uerbū hoc corda ueſtra:& ſpūali iocūdi-
tate replentur? Nūquid nō ꝑcioſiorem ducitis pauperta
tē ueſtrā theſauris ſeculi:Siquidē ipſa eſt quæ liberat uos
à uerbo aſpero. Quō nāq; à nobis exigat deꝰ:qđ ꝓ ipſius
amore relictum eſt? Et tñ etiā hoc facitis:& de labore ma-
nuū ueſtarū xp̄s alitur & ueſtit̄:ut nihil deſit. Agite ergo
grās:exultate & dicite:qm̄ ipſe liberauit me de laqueo ue
nantiū:& à uerbo aſpero.Exultate inquā ſed adhuc inte-
rim cū tremore. Lætos uos eſſe uolo:ſed nōdum ſecuros.
Gaudentes in ſpūſctō:ſed tñ pauentes adhuc:& cauentes
à recidiuo.Quid enim uobis ultra pauendum eſt? Vnum
utiq; idq; grauiſſimū peccatū iudæ:pctm̄ apoſtaſiæ.Bene
em̄ factū eſt ut pēnas acciperetis ſicut columbæ:& uolare
tis ad requieſcēdū.Nā in terra nō erat requies:ſed labor
& dolor & afflictio ſpūs.Quid ergo timendū eſt ſic uolan
ti:niſi ne fortè cadauer uel ſimile aliquid in terra uideat:
cuius deſiderio tractꝰ uideatur à uenatoribus illis peſſi-
mis,& præparatis laqueis capiatur:& ſint nouiſſima ho-
minis illiꝰ peiora prioribꝰ? Hoc inquā omnino timendū
eſt ne quis aut corde ſolo:aut etiā corpore ad uomitū re-
uertat̄.Legimus enim de filijs iſrael:qa corde redierunt in
ægyptū.Nā corpore reuerti:clauſum poſt eorū talos ru-
brū mare prohibebat.Hoc eſt quod uehemēter ſingulis
quibuſq; timendū eſt:ne qñ fortè eatenus deū offendant:
ut manifeſte abijciant̄ & euomātur ab eo:aut ſi pudòr ne
get apoſtaſiā corporis:tepor ipſe paulatim ingerat apoſta
ſiam cordis:ut uidelicet in habitu raligionis cor ſeculare
1.Cor.9. gerāt:& quicqd ſecularis cōſolatiōis inuenire potuerint:
amplectantur.Neq; enim ſumus nos apoſtolo ſanctiores,
qui tamē uerebat̄ ne fortè cū alijs prædicaſſet:ipſe repro-
bus efficeret̄.Sed id tandiu timēdū eſt donec laqueus cō
Treñ.3. tritus ſit:donec corpus iſtud aīa depoſuerit.Nā & ipſum
corpus laqueus quidā eſt:unde & oculꝰ legitur animā de
prædari.Minime ergo decet eſſe ſecurū hominē:qui ſecū
portat laqueū ſuū:imo uerò bonū eſt magis habitare in
adiutorio altiſſimi:ut per eum poſſit laqueus euitari.

Textus. De quarto uerſu. Sermo quartus,unde ſupra.

SCapulis ſuis obumbrabit tibi.Cōfitenti
humiliter:& deuote gratias referenti:nō
immerito ampliora beneficia promittun-
tur.Nā qui fidelis inuenit̄ in modico:iu-
re cōſtituetur ſup multa ſicut econtrario
accipiendis indignus eſt:qui fuerit de ac-
ceptis ingratus.Itaq; deuote illi gratiarū actioni reſpon-
det ſpūs:nō id ſolū inquiēs faciet:ſed & ſcapulis ſuis obū
brabit tibi.Credo in his ſcapulis geminā dei promiſſionē
intelligēdā:uitæ ſcilicet eius quæ nunc eſt pariter & futu
ræ.Si enim ſolū ꝓmitteret regnū:& in itinere deeſſet uia-
ticū:oīno cōquererent̄ hoīes & reſpōderēt.Magnū qui-
Mat.16. dēm eſt quod promittitur:ſed perueniendi illuc nulla fa-
cultas datur.Propterea qui poſt ſeculum uitā ꝓmiſit æter
nam:ipſe dandum etiā in hoc ſeculo centuplū prouidētiſ-
ſima pietate promiſit:quid iam excuſationis habes ò,ho-
mo? Profecto obſtructū eſt os loquētiū iniqua.Quid plus
afferet ad tentandum:niſi quia lōga futura eſt uia tua? Et
ſi grādis tibi reſtat uia,cur hoc timeas cui fortis cibus da
3.Re.19. tur ne deficere poſſis in uia? Heliæ utiq; cibus allatus eſt
ab angelo:quo nullus in humana conſuetudine uilior in
uenitur ſcilicet panis & aqua:tanta tamen fortitudo col-
lata eſt:ut quadraginta diebus ambulans nō fatigaretur
nec eſuriret.Vis tibi hūc cibū ab angelis miniſtrari? Mi-
rū ualde ſi nō uis.Q, ſi cibū hūc deſideras:& angelica mi
niſteria non ſuperba ſed humili magis ambitiōe requiris:
audi quomō ſcriptū ſit de dño:quia tentante diabolo &
ſuadente ut de lapidibus faceret panē:reſtitit & dixit.Nō
in ſolo pane uiuit homo:ſed in omni uerbo quod proce- Matt.4
dit de ore dei:deinde tentationibus ſuperatis:& tentato
re fugato:acceſſerūt angeli & miniſtrabant ei.Et tu ergo
ſi uis habere miniſteriū angelorū:fuge cōſolationes ſecu-
li:& tentationibus reſiſte diaboli.Renuat cōſolari ani-
ma tua in alijs:ſi uis in dei memoria delectari.Cum eſuris
currere ſuadet ad panē:at tu potius audi dicentem:nō in
ſolo pane uiuit homo.Cur enim tanta uarietate diſtrahe-
ris ut modo cibum:modo potū:modo ueſtē aut lectū:niſi
pro ſola corporis neceſſaria ſuſtentatiōe,requiras:qui in
uno,id eſt in uerbo dei,potes? Hæc omnia inuenire.Man
na em̄ eſt omnē ſaporē habēs:& odoris delectationē & re
quies eſt uera & ſincera:ſuauis & ſalubris:iocunda & ſan
cta.Hæc promiſſio eſt uitæ ꝑſentis.Nam ꝓmiſſionē futu-
ræ qs explicet? Si expectatio iuſtorū lætitia:& tanta læti
tia ut oē qđ deſiderat̄ in ſeculo nō ualet ei cōparari:ipm
qđ expectat̄ q̄d erit? Oculus nō uidit deꝰ abſq; te:q̄ præ-
paraſti diligentibus te.D Sub his itaq; ſcapulis quatuor
nobis beneficia cōferunt̄.Sub his enim abſcōdimur:ſub
his in occurſu accipitrū & miluorū ꝓtegimur q̄ ſunt ae-
reæ poteſtates ſub his umbraculū ſalubre refrigerat nos,
repellit nimiū ſolis feruorē:ſub his quoq; alimur & foue-
mur.Ait em̄ ꝓpheta in alio pſalmo.Quoniā abſcōdit me
in tabernaculo ſuo in die malorum:id eſt dum adhuc dies
mali ſunt:& in terra aliena ſumus:q̄ data eſt in manus im-
pij:in qua nō eſt regnū pacis:nec deus pacis regnat in ea.
Nā ſi regnat qd eſt qđ orantes dicimus:adueniat regnū
tuū? Neceſſe igitur eſt abſcōdere interim quid habemus
boni:qm̄ theſaurū regni cælorū,qui inuenit homo,abſcō
dit.Propterea etiā corporaliter in clauſtris & in ſyluis ab
ſcondimur:& ſi ſcire uultis quantū in hac abſconſione lu
cramur:credo nullū hic eſſe qui ſi quartā partē eorū q̄ fa-
cit in ſeculo actitaret:non adoraret̄ ut ſctūs:reputaret̄ ut
angelus:nunc autē quotidie tanquā negligens arguit̄ &
increpat̄.Parū ne hoc lucrū ducitis:ꝙ nō reputamini ſan
cti antequā ſitis? An nō timetis ne fortè hic uſi mercede
hac recepta,in futuro mercedē non habeatis? Neceſſaria
eſt ergo hæc abſconſio non ſolum ante oculos aliorū:ſed
etiā multomagis ante teipm.Hoc em̄ habet dñica illa ſen
tētia.Cū feceritis oīa q̄ ꝑcipiunt̄ uobis dicite ſerui inuti
les ſumus:qđ debuimus facere,fecimꝰ:ue em̄ nobis ſi nō Lucæ.11.
feciſſemus.Et hæc eſt utiq; magna uirtus & ſumma ſecuri
tas:qñ & pie uiuis & tñ plus attendis q̄ deſunt tibi quàm
q̄ obtinuiſſe uideris:oblitusq̄ retro ſunt & extendēs te in
anteriora.Hæc igitur eſt abſcōſio quam ſub ſcapulis dñi
præſtari dixeramus:qualis forſitan abſconſio fuit uel um
bratio q̄ mariæ facta eſt à ſpūſancto:ad cælandū uidelicet
tam incōprehenſibile ſacramētū.De ꝓtectiōe quoq; idē
ait propheta iſte:Obumbraſti ſuper caput meū in die bel Pſal.139
li.Sicut enim uidēs uenientē accipitrē mater:expādit al
las ſuas ut pulli ſubeant & habeant tutum refugiū:ſic no
bis parata & quodāmodo dilatato ſinu extenſa eſt ſumma
illa & ineffabilis pietas dñi noſtri.Vñ & ſupra dixit.Quo
niā refugiū meū es tu.Iam uerò ſub ipſis quoq; ſcapulis
& umbraculum ſalubre,& protectionem habemus.Sicut
enim iſte corporeus ſol licet bonus ſit & ualde neceſſariꝰ:
tamen & feruor eius ſi temperatus nō fuerit infirmo capi
ti,& ſplendor infirmis oculis nocet:nec eſt ſolis culpa ſed Eccle.7.
infirmitatis:ſic etiam ſol iuſtitiæ eſt.Vnde & dicitur.Noli
nimium iuſtus eſſe.Nō ꝙ iuſtitia bona nō ſit:ſed quia dū
adhuc infirmi ſumus oportet ipſa bona,gratia temperari:
ne fortè elationis aut indiſcretionis uitium incurramus.
Quid eſt ꝙ inceſſanter orantes & ſupplicantes:non poſſi
mus ad eā quā deſideramus gratiæ abundantiā ꝑuenire?
Putatis quia

Putatis qa auarus aut inops factus eſt deus:impotens aut
inexorabilis? Abſit hoc:prorſus abſit:ſed ipſe cognouit
figmentū noſtrum:& ſcapulis ſuis obumbrat nobis.Non
tñ a petitiōe ꝓpterea ceſſandū eſt:qa & ſi nō dat ad ſatie-
tatē:dat tñ ad ſuſtentationē:& ſi cauet nobis à feruore ni
mio:tñ fouet nos tāquā mr̄ calore ſuo.Hoc eſt em̄ quartū
qđ diximus:ſub ſcapulis eius nobis ꝑſtari:at tanquā pul-
li in calore materni corporis foueamur:ne foris uagantes
moriamur:refrigeſcēte nimirū charitate:quæ nō diffūdi
tur in nobis:niſi per ſpiritū,qui datur nobis.Sub his igi-
tur pennis eius ſecurus ſperabis:ut uidelicet de exhibitio
ne præſentium munerum:firma ſit expectatio futurorum.

De prima parte quinti uerſus.
Sermo quintus,unde ſupra.

Mat.26. SCuto circūdabit te ueritas eius uigilate & ora
te ut non intretis in tentationē.Et quis hoc di
xerit ſcitis:& tempus ſcitis.Domini em̄ eſt uer
bum iſtud:inſtante iam paſſione ſua.Et attendi
Luc.22. te qm̄ ipſe quidem erat paſſurus & non diſcipuli:nec tñ ꝓ
ſe dicebat orandū ſed pro illis.Vnde ad petrū.Ecce ſatha-
nas expetiuit uos ut cribraret ſicut triticū:ego aūt roga
ui pro te ut nō deficiat fides tua:& tu aliqñ cōuerſus cōfir
ma fratres tuos.Si tñ illos oportebat timere ī paſſiōe do
mini:quātū nobis timendū eſt fratres in paſſione noſtra?
Vigilate proinde & orate ut nō intretis in tētationē.qm̄
undiq; circundati eſtis tentationibus.Vnde & legiſtis:qa
tentatio eſt uita hoīs ſup terram:itaq; ſi tot tentationibꝰ
plena eſt uita noſtra:ut nō immerito tota ipſa tentatio de
beat appellari:peruigili circūſpectiōe opus eſt & orōne
ne inducamur in eā:unde eſt & illud in orōne dñica.Et ne
Matt.6. nos inducas in tentationē.Quia ergo undiq; ſic circūda
tus es tentationibus:ſcuto circundabit te ueritas eius,ut
quēadmodum undiq; bella:ita undiq; ſint & præſidia.In
quo & oīno illud manifeſtū eſt ſpirituale ſcutū eſſe opor-
tere,qđ circūdare poteſt.Veritas aūt circundat:quia ue-
rax qui promittit:& ſic exhibet ut promittit.Fidelis deꝰ
1.Cor.10 (ait apoſtolus) q; nō patiet̄ uos tentari ſupra id quod pote
ſtis.Nō incōgrue ſane ſcuto cōparat̄ grā diuinæ ꝓtectio-
nis:qđ in ſuperiori parte amplū & latū eſt:ut caput hume
roſq; cuſtodiat:in inferiori uerò ſtrictius ut minꝰ oneret:
maxime ꝙ graciliores ſint tybiæ:nec tam facile uulnerēt̄:
ſed nec adeo periculoſum ſit illis in partibꝰ uulnerari.Sic
omnino ſic militibus ſuis xp̄s ad inferiora tuēda:id eſt car
nem:magnam (ut ita dixerim) ſtrictitatem atq; penuriam
rerū temporaliū donat:nec uult eos illarum multitudine
1.Thi.6. ꝑgrauari:ſed ut uictū & ueſtitū habentes:quēadmodū ait
Apoſtolus:his cōtenti ſimus:in ſuperioribus uerò amplio
rem latitudinem & abundantiā gratiæ ſpūalis.Sic em̄ ha-
Mat.6. bes.Primū quærite regnum dei & iuſtitiā eius:& oīa adij
cient̄ uobis.De uictu utiq; dixit & ueſtitu.Vnde dixerat
ſolicitos eſſe nō debere.Nam & hæc ipſa pater noſter cæ-
leſtis benigniſſima pietate miniſtrat ob duplicem .ſ. cām.
Ne uel oīno crederemus infenſum ſi iſta negaret:& ſic de
ſperaremus:uel illorum nimia ſolicitudo ſpūalis exercitij
fieret detrimētū.Sine his em̄ neq; uiuere neq; deo ſeruire
Textus. eſt.Cæterū quāto ſtrictius,tāto melius.Itaq; ſcuto circū
dabit te ueritatis eius:nō timebis à timore nocturno.
C A ſagitta uolante in die:à negotio perambulāte in te-
nebris:ab incurſu & dæmonio meridiano. Hæc ſunt qua
tuor tentationes quibus undiq; circundari:neceſſe habe
mus circundari etiā ſcuto domini:ut ſit nobis à dextris &
à ſiniſtris:ante & retro.Hoc em̄ præmonitos uos eſſe uolo,
neminē ſup terrā abſq; tentatione uicturū:ut cui fortè tol
litur aliqua:alterā ſecurus expectet:aut fortè non ſecurus
ſed pauidus magis:& ſic petat ab ea liberari:ut nūquā ſi-
bi in corpore mortis huius libertatē pfectā ſeu requiē au
deat polliceri.Qua in re conſideranda eſt nobis tam beni
gna erga nos diuinæ pietatis diſpenſatio:ut quibuſdam
nos tentationibus patiat̄ diutius occupari:ne fortè peri
culoſiores occurrant:ab aliquibus uerò citius liberet:ut
poſſimꝰ in alijs,quas nobis utiliores fore præuidet,exer-
ceri. Verum conſiderādū nobis eſt (ſed nō modo) q̄ ſint
iſtæ quatuor,quas hic ponit.Credo enim ꝙ ī hoc ordine
quo hic numerantur contra eos qui conuertuntur inſur-
gunt:& uelut principes ſunt omnium tentationum.

De ſecūda parte quinti uerſus:& de ſexto uerſu.
Sermo ſextus,unde ſupra. D

SOlet in diuinis ſcripturis aduerſitas deſignari
per noctē:& ſcimus qa aduerſus eos qui cōuer
tunt̄:primū eſſe certamē de moleſtijs corporis
conſueuit.Caro em̄ hactenus indomita caſtiga
ri & in ſeruitutē redigi,nequaquā æquanimiter patit̄:ſed
adhuc memor recens perditæ libertatis acrius cōcupiſcit
aduerſus ſpiritū:maximeq; in his pœnis ī quibꝰ eſtis nos
quotidie morientes:imo uerò morte affecti tota die:que
& ſupra uires ſunt & ultra naturā & cōtra cōſuetudinē no
ſtrā.Quid igit̄ mirū ſi turbāt iſta maxīe eosq necdū cōſue
uerūt necdū ſatis ī prōptu hñt racurrere ad orōnes:reſur
gere ad meditationes ſanctas:ut ſic reuelet̄ diei pondus &
æſtus? Neceſſariū plane nobis īter ipſa nr̄æ cōuerſiōis ini
tia ſcutum dñi ut non timeamus à timore nocturno.Bene
aūt dicit̄ nō timendū à timore nocturno & non dicit̄ à no
cte:qa nō ipſa afflictio tentatio eſt:ſed magis timor ipſius.
Nam & omnes laboramus cū tamē nō omnes inde tente
mur.& q tētant̄:multomagis timore futuræ pœnæ,quàm
præſentis dolore lædunt̄.Quia ergo timor ipe tētatio eſt
congrue dictū eſt ei qui circundat̄ ſcuto dñi:ꝙ à tentatio
ne hac non timebit.Fortè impugnabit̄:fortè tentabitur:
fortè timebit noctē:ſed nō ei timor iſte nocebit.Magis au
tē ſi non fuerit dānatus tunc immaculatus erit:& emūda
bit̄ ſicut ſcriptum eſt:qa territi purgabuntur.Caminus eſt
timor iſte:ſed ut examinet nō exurat ueritas facit.Noctur
nus plane & tenebroſus timor:ſed facile hunc radius ueri
tatis exuperat.Ingerit enim oculis cordis nūc quidē pec
cata q̄ fecimus ut quēadmodū de ſe propheta ait:etiā nos Pſal.37.
in flagella parati ſimus:annunciantes iniquitatē noſtrā:&
cogitantes pro pctō noſtro:nunc uerò æterna ſupplicia q̄
meruimus:ut in eorū cōparatione q̄ euadimꝰ uniuerſa q̄
patimur delitias reputemus:nunc q̄q; cæleſtia præmia ad Rom.8.
q̄ tendimus crebro uidelicet memorantes qm̄ nō ſunt cō
dignæ paſſiōes huius temporis ad futurā gloriā q̄ reuela-
bit̄ in nobis:nūc etiā ea q̄ pro nobis ꝑtulit chriſtus:ut cre
bro cōſiderantes quāta ſuſtinuit illa maieſtas ꝓ inutilibꝰ
ſeruis:erubeſcamus nō ſuſtinere uel parua pro nobis.Sed
fortaſſe præualuit ueritas:præſertim tā multiplex & uſq;
quaq; circūdans nō repellere modo ſed etiā expellere pe-
nitus hunc timorē.Nox præceſſit:ut filius lucis:& diei ho
neſte ābulās timeat ſagittā.Leuiter uolat leuiter penetrat
ſed dico tibi nō leue infligit uulnus:cito interficit.Nimi
rū ſagitta hæc uana gloria eſt:nō eſt unde hæc impugnet
puſillanimes & remiſſos qui feruentiores eſſe uidētur ipſi
paueāt:ipſi ſibi caueant in hac parte nihilominus adhuc
ſoliciti non deſerere ſcutū inexpugnabile ueritatis.Quid
em̄ aliud tā contrariū uanitati? Nec ſane huic opponēda
ſagittæ:ſecreta illa,& quodāmodo intima ueritatis exigi
mus:ſemetipſam nouerit aīa:de ſe teneat ueritatē.Diffici-
le prorſus,ni fallor,homo uerbis laudantiū hoīem in uita
ſua abduci poterit altū ſapere:ſi ſe intus ad lucē ueritatis
ſolicita cōſideratione diſcutiat.Nōnne em̄ ſi propriā co-
gitat cōditionem:dicturus eſt ſibi: quid ſuperbis terra &
cinis? Nōnne ſi propriā cōſideret corruptionē:fateat̄ ne
ceſſe eſt qm̄ nō eſt in eo bonū? Sed & ſi fortè aliqd habere
uidet̄:nō inueniet puto qđ rñdeat aplō dicenti:qd habes
qđ nō accepiſti? Et alibi.Qui ſtat uideat ne cadat.Poſtre 1.Cor.4.
mo ſi fideliter computet facile illi erit aduertere:ꝙ nec cū 1.Cor.10
decem milibus poſſit occurrere ei,qui cum uiginti milibꝰ
uenit ad ſe & omnes iuſtitias ſuas tanquàm pānum men-
ſtruate reputari.Eadem quoq; ueritas & eis nihilominus
opponenda eſt tentationibus quæ ſequūtur.Neq; enim
uel ſic deſiſtit hoſtis antiquus:ſed ad callidiora fortè cō-
uertitur argumēta.Firmā probauit utroq; latere turrim:
non eſt quod uel à ſiniſtris puſillanimitate timoris: uel à